anuta_loki pe www.scribd.com

HAIAVATHA

CĂPETENIA PIEILOR ROȘII

EDITURA ION CREANGĂ

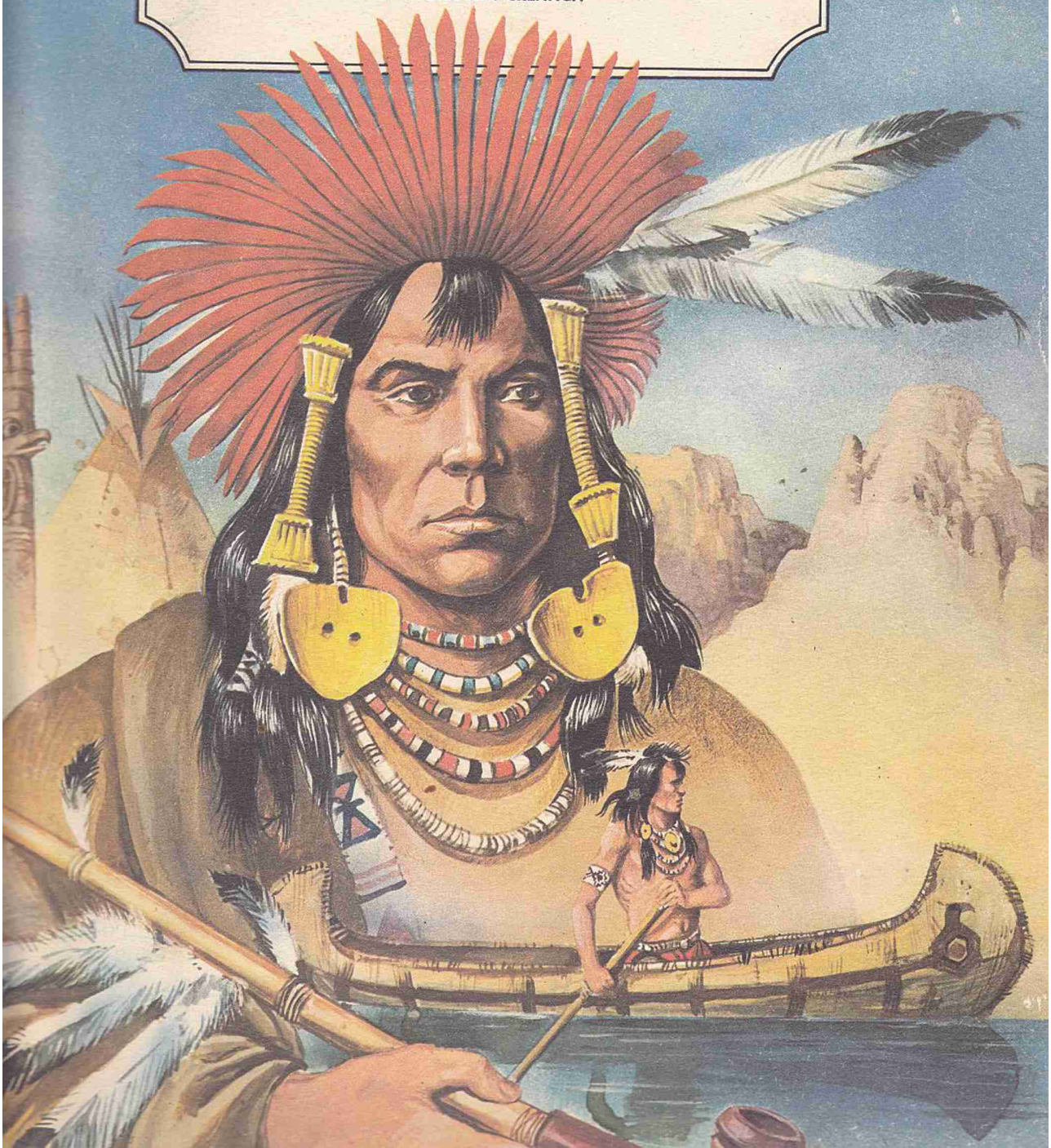

aula loki pe www.scribd.com

LUNTREA LUI HAIAVATHA

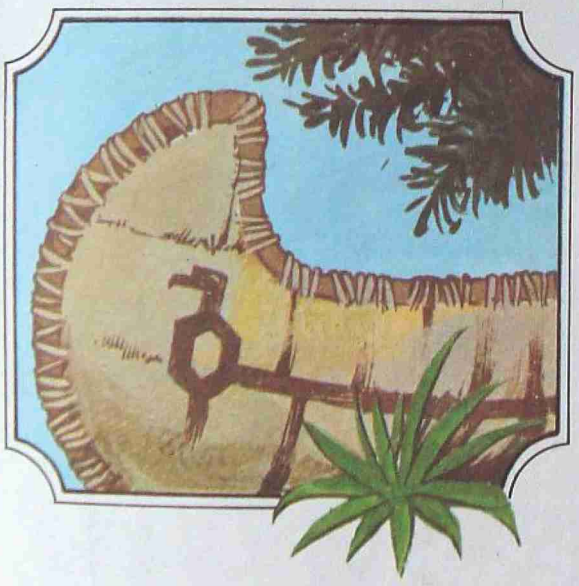

— Mesteacăn drag, dă-mi scoarța ta! Dă-mi scoarța ta albă, o, Mesteacăn ce crești pe culmi și-n văile de lîngă rîu! Din ea mi-aș face-o luntre ageră să vîslesc pe ape! Mi-aș face-o luntre de mesteacăn, o Ciumaun, care-ar pluti pe ape ca o frunză galbenă în toamnă, ca o foaie de lotus galben!

Așa se ruga-n pădure Haiavatha, lîngă pîrîul iute, în vreme ce păsările cîntau, cîntau în Luna Frunzelor, iar soarele se deștepta din somn.

Mesteacănul, cu toate crengile deodată, foșni în adierea dimineții, spunînd, cu un suspin:

— Ia haina mea, o, Haiavatha!

Apoi, mai zise Haiavatha, iarăși:

— Dă-mi crengile tale, o, bătrîne Cedru! Dă-mi-le să-mi întăresc cu ele luntrea!

Un bubuit trecu prin Cedru și, aplecîndu-se, el zise:

— Ia-mi crengile, o, Haiavatha!

Și el făcu din ele două arcuri și le-ndoi atent pe amîndouă.

— Dă-mi rădăcinile mușchiuloase, o, Moliftule, să prind vîrful din față și pe cel din urmă-al luntrii, ca apele în ea să nu pătrundă, ca apele să nu mă ude.

Moliftul, tremurînd din toate fibrele și dezmierdîndu-i fruntea cu acele, îi spuse, cu un lung oftat:

— Ia-le pe toate, o, Haiavatha! —

ajuta_tdkz pe www.ecrisd.com

— Și el le smulse din pămînt pe toate.

— Dă-mi, Bradule, balsamul și rășina ta, să ung cu grijă toate crăpăturile.

Și Bradul îi răspunse-ndurerat:

— Ia-mi rășina toată, Haiavatha!

Și el îi luă rășina, să lipească toate crăpăturile la luntre.

— Dă-mi àcele tale, Ariciule! Dă-mi-le pe toate, o Keg-Ariciule! Din ele să-mi fac un colier pentru luntre, să fac un brîu s-o-mpodobesc și două stele pentru proră.

Ariciul, dormitînd, privi spre el și începu să-i zvîrle àcele ca pe niște săgeți, spunîndu-i, printre mustățile-n-foiate:

— Ia toate àcele mele, Haiavatha!

Astfel a construit el Luntrea de Mesteacăn, în inima pădurii, într-o vale, aproape de prerie; luntrea avea în ea viața pădurii, toată vraja codrilor, toată supleţea mesteacănului și întreaga tărie a cedrului.

Și luntrea luneca pe valuri,
ca o frunză galbenă în toamnă,
ca o foaie de lotus galben.

Haiavatha n-avea nevoie de rame: gîndurile lui le țineau locul, pe cînd dorințele lui îi erau călăuză.

Și luntrea luneca după dorință.

L-a mai chemat pe Kvasind cel puternic, să-i curețe de trunchiuri și nămol apa-nainte-i.

Și Kvasind cel puternic curăța rîul pe dedesubtul apei, iar pe deasupra apei Haiavatha aluneca ușor în luntrea de mesteacăn.

Și-așa făcură un nou drum pentru oameni, de la izvorul din munți pînă în golful rîului Taquamenau.

anuta loki pe www.scribd.com

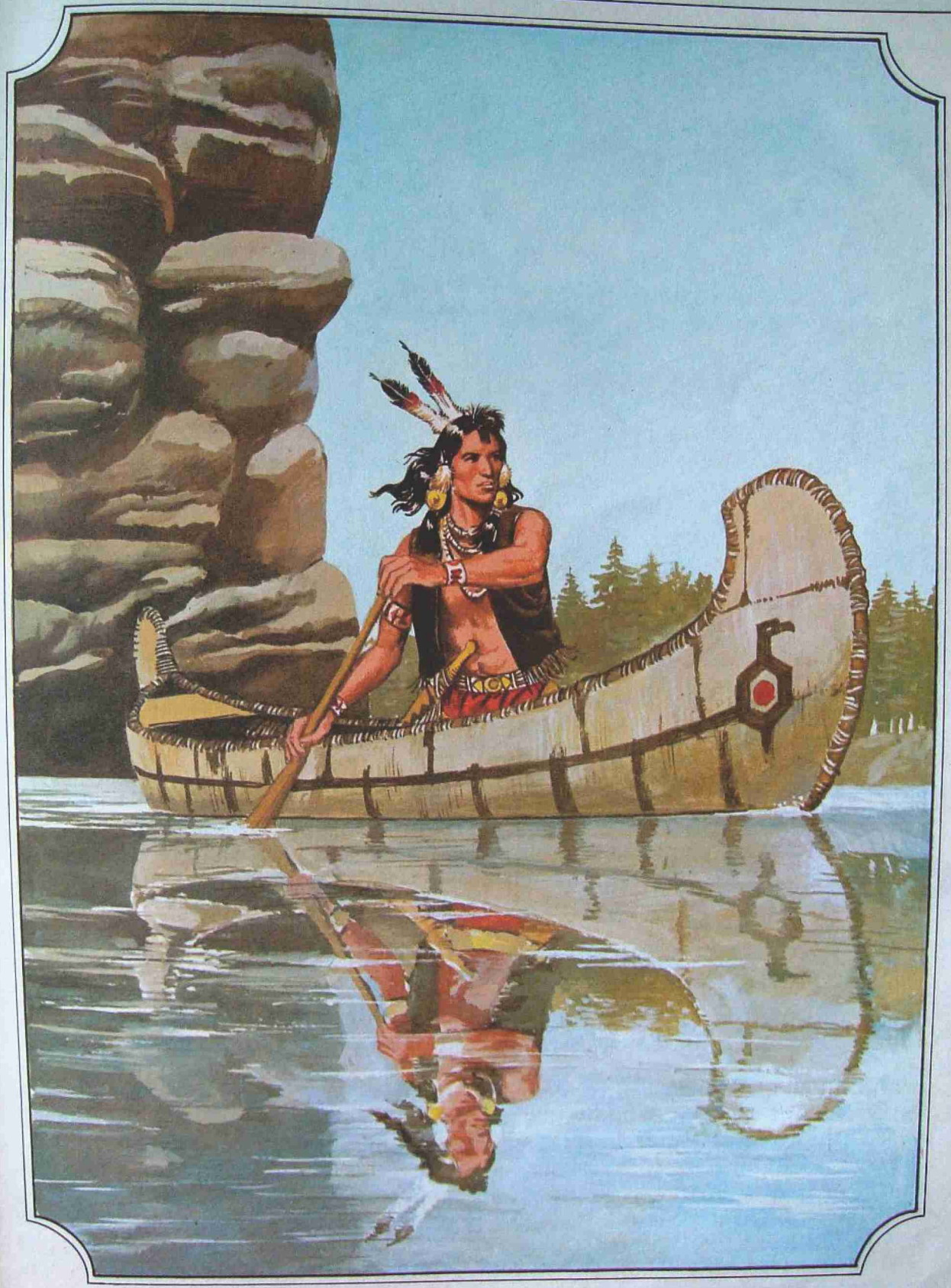

anuta_loki pe www.scribd.com

HAIAVATHA LA PESCUIT

Luîndu-şi undiţa de cedru, nerăbdător şi singur-singur, Haiavatha se duse cu Luntrea de Mesteacăn tocmai în Ghitci-Ghiumi, în Marea Apă a Mării, în strălucitorul Lac de Sus, pe urmele nisetrului Nahma, Regele Peştilor.

Alunecînd pe valuri limpezi, el vedea peştii ce-notau în apele-adînci; bibanul Sava, galben ca raza de soare, şi racul Şogaşi, de pe fundul alb şi nisipos.

În coada luntrii, Haiavatha ţinea-n mînă undiţa de cedru; penele-i fluturau şi vîntul bătea-n pămătuful cozii ca-n iarba preriei: iar pe nisipul alb se tolănea monstrul Mişe-Nahma, se tolănea nisetrul, Regele Peştilor, trăgînd apă pe nişte urechi enorme, ondulîndu-şi aripile-vîsle, stîrnind cu coada fundul nisipos al apei; zăcea lungit, înzăuat cu toată armura-i: pe fiecare parte cîte-un scut, placă de os pe frunte, placă de os cu spini pe spinare şi pe laturi; şi zugrăvit în culorile lui de război: ghinturi galbene, roşii şi azurii, pete brune şi pete negre; şi-şi mai mişca aripile ca nişte vîsle-mpurpurate...

Iar sus, la suprafaţa apei, iată-l că poposi în Luntrea de Mesteacăn, cu undiţa-i de cedru, Haiavatha.

— Ia nada mea, Nahma-nisetrule! Mai lasă-adîncul apei şi suie să vedem

aiuta_loki pe www.scribd.com

anuta_loki pe www.scribd.com

care din noi e mai puternic!

Și-și aruncă undița de cedru în apele adînci și limpezi. Zadarnic așteptă vreun semn. Tot aștepta și repeta mai tare:

— Ia nada mea, o Rege-al Peștilor, Ia nada mea!

Nahma-nisetrul mișcă domol din vîsle, se tolăni liniștit, ridicînd privirile spre Haiavatha, ascultîndu-i strigătele, rugăminții, pînă ce, în sfîrșit, se hotărî și-i spuse știucii Maşkenosa:

— Prinde-i nada lui Haiavatha, rupe-i undița!

Haiavatha o prinse și-o aruncă-napoi în apă, spunîndu-i:

— Nu ești tu Regele Peștilor!

Și știuca-alunecă la fundul apei.

Nisetrul Nahma spuse peștelui-soare, Ugudvoș, plăticii cu solzi verzi:

— Ia-i nada ăstui mare fanfaron! Rupe undița lui Haiavatha!

Și Ugudvoș-peștele-soare o prinse cu toată puterea, stîrnind un uriaș vîrtej în apă: corabia se răsuci în cercuri, pe vîltoarea apei. Ci, cînd văzu pe Ugudvoș în undiță, Haiavatha strigă, luîndu-l în rîs:

— Rușine! Nu ești tu Regele Peștilor! Tu ești Ugudvoș-peștele-soare!

Și-l aruncă în apă.

Nahma-nisetrul auzi din nou chemarea lui Haiavatha, auzi glasul acela sfidător. Cu-o puternică mișcare, cutremurat de mînie pînă-n adîncurile ființei lui, lovind din toate plăcile armurei, luminînd cu toate strălucirile zugrăvelii de războinic, în toată-ntărîtarea, se lansă deasupra, în văzduh, sărind, țîșnind în lumina soarelui:

deschise fălcile-i enorme

și înghiți luntrea cu tot cu Haiavatha!

Ca un trunchi de arbore prăbușit între cine știe ce prăpăstii, pierdut cu totul, fu azvîrlit Haiavatha în adîncuri întunecate de cavernă; și iată-l singur-singurel; bîjbîind ici și colo, simți o inimă enormă palpitînd în întunericul acesta fără margini.

Cu pumnul, printr-o lovitură nemaipomenită, și cu o furie nebună, lovi inima lui Nahma.

Simți cum puternicul Rege al Peștilor se cutremură din toate fibrele:

auzea apele vuind în jurul lui;

și Haiavatha-l izbea în inimă neîncetat,

iar monstrul devenea mai slab, mai obosit.

De teamă ca nu cumva Luntrea de Mesteacăn să fie aruncată în afară de aceste zvîrcoliri prin fălcile lui Nahma, o prinse și o trase lîngă el.

Veverița Adjidomo tot flecărea, tot țopăia și se înveselea, trudind și ea cu Haiavatha. Și, împreună, legară luntrea, iar Haiavatha-i zise:

— O, mica mea prietenă, Adjidomo, îți mulțumesc din toată inima pentru osteneală; de azi înainte, pe totdeauna, copiii-ți vor spune „Coadă zburlită cea vitează!"

Și iar începu Nahma să freamăte, să gîfîie în apă, apoi să se liniștească, să se tîrască spre pămînt, să se frece de pietre.

Muri, încet, Nahma, muri monstrul apelor.

Se auzi un fîlfîit și-un țipăt deasupra, de mii și mii de aripi, se văzu o rază de soare scînteind și apărură pescărușii cu miile, spunîndu-și unul altuia:

anuta_loki pe www.scribd.com

— Iată-l pe fratele nostru, Haiavatha!

El le ceru să-l scoată din caverna lui Nahma, ceea ce și făcură bucuroși, ciupind din pește mii și mii de fărîme.

Iată-l pe Haiavatha aproape de casa lui, pe malul apei. Și-i spuse bunei lui, bătrînei Nokomis, arătînd spre Nahma-nisetrul:

— L-am învins! L-am ucis pe Regele Peștilor, pe monstrul apelor!

Lasă-i pe acești pescărușii să se ospăteze din el, iar după ce vor pleca spre mlaștinile lor, s-aduci de-acasă chiupul să luăm și noi ulei pentru la iarnă!

Trei zile și trei nopți, pe rînd, trudiră Nokomis și pescărușii să termine ce-aveau de luat din Nahma-nisetrul: ziua îl ciuguleau pescărușii, noaptea-n bătaia lunii, îl sfîșia Nokomis.

Și, după aceea, pe nisipul alb, rămase doar scheletul lui Nahma deșirat în soare.

anuta_loki pe www.scribd.com

HAIAVATHA ŞI VRĂJITORUL MARELE-PANĂ-ÎMPERLATĂ

Soarele roşu cobora, lăsînd în urmă-i cerul în flăcări, întocmai cum lasă preria în urma bătăliilor.

Luna se ivi şi sui pe cer împrumutînd şi ea ceva din lumina aceea înflăcărată!

Pe malurile apei Ghitci-Ghiumi, strălucitorul Lac de Sus, bătrîna Nokomis arăta cu degetul spre Vest, spre norii-mpurpuraţi încă de soare şi îi spunea lui Haiavatha:

— Acolo, departe-departe, locuieşte Marele-Pană-Împerlată,

MEGISSOGVON-VRĂJITORUL

Stăpînul Bogăţiei şi-al Colierului,
păzit de şerpii lui de foc,
păzit de eleşteie negre şi stătute.

Poţi să şi vezi apele negre şi stătute, întinse-n depărtare către el, spre norii-mpurpuraţi ai asfinţitului!

Cu jocurile lui negre, cu gîndurile-i răufăcătoare, Megissogvon îl omorî pe tatăl meu, în timp ce cobora din lună să mă caute pe pămînt. Din mlaştini, el — cel mai puternic vrăjitor, trimise malarie şi aer înciumat, trimise aburi otrăviţi, pîcla lăptoasă a mocirlelor, boli şi moarte! Ia-ţi arcul, Haiavatha, ia-ţi săgeţile cu vîrf de jasp, ia-ţi ghioaga ghintuită Pokevogon şi mănuşile Mingikevon; ia-ţi ulei de Nahma să ungi pe dinafară Luntrea de Mesteacăn.

Ucide-l fără milă pe-acest vrăjitor!

adauta_loki pe www.scribd.com

Scapă oamenii de molima ce-o trimite de pe mlaştini, răzbună moartea tatălui meu!

Hotărît, Haiavatha se înarmă cu tot ce-i trebuia, îşi trase luntrea-n apă şi, dezmierdînd-o uşurel cu palma, îi zise:

— Ciumaun, draga mea Luntre de Mesteacăn, hai, înainte, către şerpii de foc pe care-i vezi departe-departe! Hai, către negrele eleşteie de apă stătută!

Luntrea zvîcni-nainte veselă, iar măreţul Haiavatha scoase un strigăt de luptă-nfiorător; deasupra lui vulturul războiului, Kiniu — Marele Vultur al războiului, stăpînul tuturor lumilor cu pene, ţipa şi se rotea pe sus, în ceruri.

În curînd, Haiavatha ajunse la şerpii fioroşi, la balaurii Kinebici lungiţi în marginea apei, zvîrcolindu-se-n apă, zăcînd încolăciţi de-a latul trecerii, cu capetele ridicate, zvîrlind ceţuri şi foc pentru a-i opri pe cei ce-ar vrea să treacă.

Neînfricatul Haiavatha, cu glas detunător, strigă:

— Lăsaţi-mă să-mi văd de drum, voi Kinebici! Lăsaţi-mă să-mi văd de treabă!

Dar ei, fluierînd îngrozitor, îi răspunseră să-l înfricoşeze:

—Îndărăt, îndărăt, Şagodaya-mişelule! Inimă Leşinată, întoarce-te la bătrîna Nokomis!

Atunci se-nfurie şi Haiavatha,
încordă arcul său de frasin,
aşeză săgeata cu vîrf de jasp
şi începu să tragă, iscusit, în şerpi:
Fiecare vibraţie a corzii era un strigăt
de război,
era un strigăt de moarte,
fiecare şuier de săgeată era un cîntec
de moarte,
un cîntec de moarte pentru
Kinebici.

Scăldîndu-se în apa-nsîngerată, şerpii de foc zăceau morţi sau răniţi de moarte şi peste ei, puternic şi mîndru, trecea Haiavatha, cu luntrea, strigînd triumfător:

— Hai, o Ciumaun, draga mea Luntre de Mesteacăn, hai înainte, spre negrele eleşteie de apă stătută!

Luă ulei de Nahma şi unse luntrea pe dinafară, mai repede să lunece pe apele negre.

Şi toată noaptea lunecă peste apele negre, peste apele negre ca smoala, acoperite cu toate mucegaiurile vremilor trecute, negre de trestiile putrezite,

rîncezite de frunzişul algelor şi
nuferilor morţi,
de-un întuneric lucitor în lună,
iluminate doar de licuricii
aprinşi de fantomele morţilor,
ce s-adunau la miezul nopţii.
Văzduhul era alb de lumina lunii,
apele erau negre de umbre.

Ţînţarii ţipau a război, licuricii Va-Va-Teysi mişcau torţele să-l rătăcească; broasca orăcăitoare Dahinda îşi scotea capul în lună, îl fixa cu ochii galbeni, sughiţa şi se scufunda şi mii de alte şuierături se stîrniră peste mlaştini, iar Şu-Şu-Gabîtlanul, în depărtare, lîngă trestiişul dinspre mal, vesti sosirea eroului.

Şi Haiavatha luneca spre vest, spre-mpărăţia lui Megissogvon, spre pămîntul lui Pană-Împerlată, pînă ce luna rotundă se opri deasupra lui, iar soarele se-aprinse-n urma lui.

anuta_loki pe www.scribd.com

Atunci, dinainte-i, pe pămîntul înalt, văzu Sălaşul Strălucitor al Stăpînului Colierului — cel mai puternic dintre Vrăjitori.

Şi, încă o dată, el îşi dezmierdă Luntrea de Mesteacăn, zicîndu-i:

— Hai, hai!

Şi luntrea, încordîndu-şi toate fibrele, zvîcni c-o săritură triumfătoare printre nuferi, prin hăţişul de papură şi irişi, iar Haiavatha sosi pe malul uscat.

Îndată luă arcul său de frasin, întinse cu putere coarda, trase o săgeată cu vîrf de jasp spre Sălaşul Strălucitor, drept solie a sosirii lui, şi strigă, sfidător:

— Ieşi afară din casă, Pană-Împerlată! Te-aşteaptă Haiavatha!

Şi apăru Megissogvon, înalt la stat, lat în umeri, crunt la-nfăţişare, acoperit cu Coliere din cap pînă-n picioare, înarmat cu toate cîngile de luptă, ca cerul dimineţii zugrăvit cu-albastru, cu galben şi cu purpuriu, cu creastă de pene mari de vultur, fluturînd în aer.

— Te cunosc bine, Haiavatha! spuse-n derîdere şi-adăugă: Grăbeşte-te la-ntors, fricosule! Grăbeşte-te şi-ntoarce-te printre femei! O, Inimă Leşinată, îndărăt, la bătrîna Nokomis! Te voi ucide pe loc la fel ca altădată, pe străbunicul tău!

Dar ce-i răspunse Haiavatha?

— Vorbele nu trăsnesc ca ghioaga! Suflarea de fanfaron nu este coardă de arc! Batjocurile nu sînt ascuţite ca săgeţile! Faptele sînt totdeauna mai bune ca vorbele, mai puternice decît lăudăroşeniile!

Şi începu cea mai mare bătălie care s-a pomenit sub soare şi pe care au văzut-o vulturii războiului!

Ţinu o zi de vară pînă-n seară!
Haina de Coliere în zadar era lovită cu săgeţi,
zadarnic lovea Haiavatha cu mănuşile Mingikevon,
zadarnic izbea năprasnic cu ghioaga:
ar fi crăpat în două stînca, mai degrabă,
decît să spargă zalele de Colier vrăjit.

Cu puternica lui ghioagă spartă, cu mănuşile deşirate şi zdrenţuite, şi, numai cu trei săgeţi rămase-n tolbă la asfinţitul soarelui, se lăsă pe arcul de frasin, rănit şi ostenit şi disperat, se opri puţin să hodinească sub un pin cu crengile acoperite de muşchi, cu trunchiul coperit de licheni albi şi galbeni.

Deodată, în crengile pinului, ţipă ghionoaia Mema:

— Ţinteşte cu săgeţile, Haiava-

anuta_loki pe www.scribd.com

anuta_loki pe www.scribd.com

tha, în capul lui Megissogvon; loveşte-i rădăcina părului, de unde-i pleacă lungile plete negre: decît acolo poate fi rănit!

Bine ochită, întîia săgeată a lui Haiavatha merse drept la ţintă.

Ca un bizon rănit, ca Pezeki-bizonul cînd ninge-n prerie, aşa s-aruncă Megissogvon spre Haiavatha.

A doua săgeată îşi începe zborul mai iute şi-n acelaşi loc, şi picioarele lui Megissogvon se-nmoaie ca trestiile în bătaia vîntului.

Mai tare vine ultima săgeată şi mai adînc îi străpunge capul.

Atunci puternicul Megissogvon văzu ochii de foc ai lui Poguk, văzu ochii Morţii fixîndu-l şi îi auzi glasul în întuneric.

Şi, la picioarele lui Haiavatha, căzu mort, marele Pană-Împerlată, cel mai puternic dintre vrăjitori!

Atunci, cu recunoştinţă, Haiavatha strigă la Mema-ghionoaia, ce sta pe-o stinghie de pin, şi îi prinse pe frunte un mănunchi de pene-nsîngerate, pe care încă şi azi le poartă în amintirea vremurilor acelea.

Şi drept trofeu al luptei, şi semn al izbînzii, Haiavatha îi smulse vrăjitorului tunica de Colier, iar trupul i-l lăsă pe mal — jumătate pe uscat, jumătate-n apă — picioarele-ngropate în nisip, iar obrazul acoperit de ape.

Deasupra se rotea Kiniu-Marele Vultur al războaielor, descriind mari cercuri, apoi micşorîndu-le, micşorîndu-le şi venind tot mai jos, tot mai jos.

Haiavatha luă toată comoara lui Megissogvon, bogăţiile de coliere şi de piei, blănurile de bizoni şi de castori, blănurile de zibelină şi hermină, centurile-ncrustate-n colier, tolbele de vînătoare, tolbele bătute-n coliere şi pline de săgeţi cu vîrf de-argint.

Se-ntoarse-acasă navigînd prin eleşteiele negre de apă stătută, trecînd peste trupurile-ncolăcite ale şerpilor ucişi, încărcat de trofeele luptei, tot într-un cîntec triumfal.

Pe mal îl aştepta bătrîna Nokomis cu Ciaibaibos şi cu Kvasind.

Şi-n sat fu sărbătorit de toată lumea prin cîntece şi dansuri. Şi toţi îi înălţau slăvire:

— Slavă lui Haiavatha! El a omorît pe marele Pană-Împerlată, pe cel mai puternic dintre vrăjitori, pe cel ce ne trimitea molimi şi moarte!

În amintirea ghionoaiei-Mema, îşi împodobi pipa c-un smoc de pene-mpurpurate de ghionoaie cu vîrful de un roşu însîngerat.

Iar el împărţi cu toţi ceilalţi, în părţi egale, toate trofeele luptei, toate bogăţiile lui Megissogvon.

anita_loki pe www.scribd.com

LOGODNA LUI HAIAVATHA

Așa cum coarda este legată de arc, femeia este unită cu bărbatul: cu cît îl strînge mai tare, cu-atît i se supune mai mult, cu cît îl atrage, cu-atît îl urmează; și, despărțiți, nici unul n-ar mai avea nici un rost.

Astfel își spunea Haiavatha, visînd la Minnehaha, Apa-Care-Rîde, care locuia pe meleagurile Dacoților.

Și el se tot gîndea, neliniștit de sentimente amestecate: cînd nepăsare, cînd neliniște, cînd speranță, cînd teamă.

— Însoară-te cu-o fată din poporul tău, îl sfătui bătrîna Nokomis. Nu mai colinda nici la răsărit, nici la apus în căutarea unei străine pe care noi n-o cunoaștem! Iacă, fata vecinilor, parcă e un foc aprins în vatră, pe cînd cea mai frumoasă fată din străini parcă e o rază de lună, lumină de stea.

Dar Haiavatha îi răspunse:

— Dragă bătrînico Nokomis, da! Fermecătoare este flacăra din vatră, dar mie-mi place mai mult lumina stelelor și raza lunii!

Bătrîna Nokomis începu și mai hotărîtă:

— Să nu-mi aduci o leneșă de cine știe unde, vreo stîngace-n treburi, cu picioare greoaie; s-aduci o nevastă cu mîini îndemînatice, iute la picior, să-i cînte inima și mîinile!

Și Haiavatha îi răspunse, zîmbind:

— Pe meleagurile Dacoților tră-

anuta_loki pe www.scribd.com

ieşte fiica Făurarului de Săgeţi, Minnehaha, Apa-Care-Rîde; ea este cea mai frumoasă dintre toate femeile! Pe ea vreau s-o aduc în vigvamul nostru. Va fi mai iute ca tine şi-ţi va fi rază de lună; ea va fi lumina vieţii noastre şi ea va fi, pentru poporul meu, lumina soarelui.

Dar bătrîna, întărîtată:

— Să nu-mi aduci în casă o străină din pămîntul cruzilor dacoţi. Între noi şi ei sînt dese războaie, sînt încă certuri neuitate, răni dureroase ce se pot deschide.

Dar Haiavatha spuse, rîzînd:

— Chiar şi pentru asta, dacă n-ar fi şi alte pricini, şi tot o să mă-nsor cu fata Dacoţilor, pentru ca popoarele noastre să se unească, vechile certuri să fie uitate, rănile de altădată tămăduite pentru totdeauna!

Şi plecă Haiavatha spre meleagurile Dacoţilor, spre ţara femeilor frumoase, trecînd mlaştini şi prerii, păduri gîrbove, unde tăcerea e atotstăpînitoare. Ajutat de mocasinii fermecaţi, făcea un pas cît alţii o mie, iar drumul era tot mai lung şi inima tot mai nerăbdătoare.

Şi merse şi merse, pînă cînd, într-un tîrziu, auzi rîsul cascadei, auzi apa căzînd — pe Minnehaha, care-l chema din depărtare, prin liniştea adîncă.

— Ce plăcut e glasul care mă cheamă, ce plăcut e sunetul apei! îşi spuse el, murmurînd.

În întuneric şi-n lumină, la marginea pădurii, treceau turme de căprioare care nu-l vedeau. Atunci, el zise arcului:

— Să nu te-nşeli!

Şi-i murmură săgeţii:

— Să nu mi te-abaţi de la ţintă!

Trase o săgeată ce cînta-n zbor, drept în inima roşie a unei căprioare, o aruncă pe umăr şi s-aşternu la drum fără popas.

Bătrînul Făurar de Săgeţi stătea-n pragul vigvamului, tăind vîrfuri de săgeţi. Alături, luminată-n frumuseţea ei, stătea Apa-Care-Rîde, Minnehaha, împletind.

Gîndurile bătrînului erau duse departe, în trecut, în timp ce gîndurile fetei se duceau spre viitor.

Stînd pe prag, el visa la zilele trecute cînd, prin prerii, vîna căprioare şi bizoni cu săgeţi fără greş, ori dobora din zbor pe zgomotoasa Va-Va, străpungea pasărea sălbatecă ce pleca spre sud; visa la marile bătălii de altădată şi se gîndea ce mare era numărul celor ce veneau să cumpere săgeţi, fără de care nu puteau învinge-n lupte.

— Ah, niciodată nu vom mai găsi luptători aşa de nobili, pe pămînt, căci, azi, bărbaţii sînt ca femeile, nu folosesc drept arme decît vorbele! pe cînd Minnehaha visa la un tînăr, zvelt şi hotărît. Într-o dimineaţă din primăvara trecută, venise să ia săgeţi de la tatăl ei, poposise pentru hodină în vigvamul lor; la despărţire, multă vreme nu se-ndurase să-i părăsească, privind mereu îndărăt.

Şi-l auzi pe tatăl ei lăudîndu-l, lăudîndu-i multă vreme curajul şi înţelepciunea.

Oare, va mai veni el să cumpere iarăşi săgeţi?

Ochii îi rămîneau visători, în vreme ce, leneşe, mîinile îi rătăceau, lucrînd.

Astfel, tatăl şi fiica, pierduţi în vise, auziră dintr-o dată paşi, auziră foşnet între crengi.

anuta_loki pe www.scribd.com

anuta_loki pe www.scribd.com

Deodată, apăru-n fața lor, ieșind din tufiș cu căprioara pe umăr, veselul și luminosul Haiavatha.

Imediat, bătrînul Făurar de Săgeți își ridică ochii și lăsă neterminată săgeata.

Îndreptîndu-se-n întîmpinare, îl pofti pe cel sosit să-i calce pragul, spunîndu-i:

— Bine-ai venit, Haiavatha!

La picioarele Apei-Care-Rîde, Haiavatha depuse povara sa, roșia căprioară, pe care-o aducea pe umeri; fata ridică privirile spre el și, mulțumindu-i cu glasul și cu privirile, îi zise:

— Bine-ai venit, Haiavatha!

Și după vorbă lungă, cu multe ocolișuri, Haiavatha începu:

— Sînt atîția ani de lupte și este atît sînge vărsat! Iată, a venit vremea, în sfîrșit, să se aștearnă pacea între Ojibvei și Dacoți.

Și, pentru ca pacea aceasta să fie trainică, pentru ca inimile noastre să fie mai puternic strînse, cutez să vă cer de soție pe Minnehaha, Apa-Care-Rîde, cea mai frumoasă dintre femeile Dacotei.

Bătrînul Făurar de Săgeți șovăi o clipă. Înainte de a răspunde trase din pipă în tăcere, privindu-l pe Haiavatha cu mîndrie, apoi pe Minnehaha, Apa-Care-Rîde, cu dragoste.

Și grav, răspunse:

— Da, dacă Minnehaha o să vrea! Lasă-ți inima să glăsuiască, Minnehaha!

Iar Minnehaha cea frumoasă și veselă, mai veselă ca totdeauna, se alătură lui Haiavatha, și-i spuse, roșindu-se toată:

— Da! te voi urma, soțul meu!

Și astfel se logodi Haiavatha cu fiica bătrînului Făurar de Săgeți al Dacoților.

Și părăsi vigvamul, ducînd-o cu el pe Apa-Care-Rîde; merseră mînă-n mînă prin păduri și prerii; îl lăsară pe bătrîn însingurat, în prag, ascultînd căderea cascadelor, strigînd de departe:

— Adio, Minnehaha!

Iar bătrînul Făurar de Săgeți, întors la treaba lui, se opri în pragul vigvamului său, spunîndu-și: „Va să zică, astfel ne părăsesc fiicele noastre, pe care le iubim și care ne iubesc. De-abia ajung să ne fie de folos în gospodărie, cînd îmbătrînim și ne sprijinim pe ele, că vine un tînăr cu pene strălucitoare, iar ele-l și urmează, lăsîndu-ne singuri".

Minunată a fost călătoria prin codrii nesfîrșiți, peste prerii și munți.

Lui Haiavatha drumul i s-a părut scurt.

O lua pe Minnehaha-n brațe s-o treacă peste ape și i se părea ușoară ca o pană din penele de pe fruntea lui.

anuta_loki pe www.scribd.com

Toate vînturile preriei îi ajutau, toate stelele le vegheau somnul; chiar veverița Adjidomo ieșea din scorbură să le vegheze liniștea somnului.

Iepurele Vabasso se ferea din drumul lor, apoi sta la pîndă-n marginea drumului și-i privea curios pe cei doi logodnici.

Încîntătoare călătorie! Toate păsările ciripeau în cale cîntece de fericire.

Din cer, soarele îi privea printre crengile arborilor:

— O, copiii mei, dragostea este lumină de soare, ura este întunecată; viața e făcută din umbră și lumină. Să stăpînești prin dragoste, Haiavatha!

Iar luna le spunea, pe vreme de noapte:

— O, copiii mei, ziua n-are hodină; noaptea este liniștită; bărbatul este puternic, femeia este slabă. Să stăpînești prin răbdare, Minnehaha!

Și, tot călătorind astfel, Haiavatha

aduse la ai săi raza de lună, scînteierea stelelor, lumina vieții, pe Minnehaha, Apa-Care-Rîde, cea mai frumoasă femeie de pe meleagurile Dacoților, din țara femeilor frumoase.

anuta_loki pe www.scribd.com

LA NUNTA LUI HAIAVATHA

Vă voi povesti, deci, cum Po-Puk-Kivis, frumosul Yenadiz, a dansat la nunta lui Haiavatha; cum Ciaibaibos, cel mai fermecător dintre cîntăreți, a cîntat cîntece de iubire și de dorință, cum Yagu — marele palavragiu, cel mai minunat povestitor de isprăvi, spuse straniile întîmplări pentru ca nunta să fie veselă, timpul să curgă mai vioi, oaspeții să fie mai mulțumiți.

Bogată fu petrecerea pe care Nokomis o pregăti pentru nunta lui Haiavatha!

Toate castroanele fură făcute din coajă de tei alb împletite și lustruite cu grijă, toate lingurile — din corn de bizon negru, neted și lucios.

Solii cutreierară tot satul, purtînd ramuri de salcie — simbol al petrecerii, însemnul chemării la nuntă. Și cei poftiți se adunară îmbrăcați în cele mai frumoase veșminte: scurte de blană și centuri bătute-n scoici, mărgele și perle, splendide sub văpsiturile și penajele lor.

Mai întîi gustară din nisetrul Nahma, apoi știuca Maşkenosa, pescuită și gătită chiar de bătrîna Nokomis; apoi li s-a adus carne uscată, carne uscată și măduvă de bivol, ciolan de căprior și mușchi de bizon, plăcintă galben-aurie de Mondamin-porumbul și din orez sălbatec de apă.

Dar fericitul Haiavatha, preafrumoasa Apa-Care-Rîde și Nokomis cea

anuta_loki pe www.scribd.com

anuta_loki pe www.scribd.com

mereu atentă nici n-au gustat din bucatele-ntinse-n fața lor, veghind numai ca invitații să fie îngrijiți cum se cuvine.

După ce sfîrșiră de mîncat, bătrîna Nokomis, vioaie și bucuroasă, le-a-ntins Pipa Păcii, făcută de ea din pămînt roșu, și aduse o tolbă de vidră plină cu tutun din miazăzi, amestecat cu coajă de salcie roșie, cu ierburi și frunze aromate.

Apoi zise:

— O, Po-Puk-Kivis, dansează-ne jocurile tale vesele, măcar dansul Cerșetorului; înveselește invitații; fă-i să se simtă și mai bine!

Atunci, frumosul și elegantul Po-Puk-Kivis, trîndavul Yenadiz, veșnicul tăciune de discordie pe care tribu-l poreclise „Uraganul Nebun", se ridică și merse-n mijlocul oaspeților; era iscusit în sport și-n scamatorii, în veselul dans al Pașilor pe Zăpadă, în jocuri cu paleta și cu mingea; era iscusit în jocuri de noroc cum ar fi jocul Cupei și-al Pionilor, sau — jocul sîmburelui de Prună.

Cu toate că războinicii-i spuneau „Inimă slabă", lui Șagodaya-lașul puțin îi păsa de batjocura lor, căci el, elegantul Po-Puk-Kivis, era iubit de femei și de fete.

El era-mbrăcat într-o scurtă de ciută albă, moale și cu ciucuri de hermină, împodobit cu coliere scumpe; purta carîmbi din piele de căprior cu ciucuri de hermină și ghimpi de arici și mocasini de căprioară brodați și-mpodobiți cu perle; pe cap avea pene de lebădă, iar la călcîie avea prinse cozi de vulpe. Vopsit cu dungi roșii și galbene, albastre și verzi, chipul lui Po-Puk-Kivis strălucea; pletele lui subțiri unse cu ulei și-mpletite, împănate cu fire de iarbă aromată, îi cădeau pe frunte-n șuvițe — ca niște cosițe de femeie.

Astfel, în mijlocul invitaților, în sunet de fluier și de tobe și de glasuri, a-nceput el jocurile vrăjite.

Într-un ritm solemn, începu domol, cu pași lenți și mișcări ușoare, cînd înainte, cînd înapoi, cu ochii scînteind în soare, mergînd dulce ca o panteră, apoi mai repede și tot mai repede, se roti într-un cerc, apoi în vîrtejuri în jurul vigvamului, pînă cînd frunzele smulse o luară după fuga lui, iar vîntul și pulberea își începură vîrtejurile-n jurul lui; dansă astfel de-a lungul malului nisipos al strălucitorului Lac de Sus; tropăi pe nisip și-l spulberă cu sălbăticie în văzduh, în vîrtejuri, pînă cînd vîntul se făcu uragan, iar nisipul, vînturat și cernut ca niște viscole de omăt peste meleag, îngrămădi adevărate dune de nisip, Munții de Nisip din Nego-Vodju!

Astfel dansă Po-Puk-Kivis dansul Cerșetorului și-ntorcîndu-se stătu la loc, rîzînd mulțumit și răcorindu-se mîndru cu evantaiul din pene subțiri de curcan.

Apoi cîntă Ciaibaibos, un cîntec de dragoste, după care Yagu își începu fantastica lui povestire. Ascultați-o.

ta_loki pe www.scribd.com

FIUL LUCEAFĂRULUI DE SEARĂ

— Ce vedem oare, departe, departe, spre vest? Soarele să coboare peste întinderea potolită a apelor? Lebăda Roşie, oare, rănită de săgeţi fermecate, să fi inundat talazurile cu un roşu aprins înflorind în văzduh penetul însîngerat?

Da, soarele coboară şi s-afundă-n ape; tot cerul este purpuriu, toată apa înroşită!

Ba, nu! Lebăda Roşie, cînd înoată, cînd s-afundă-n ape; aripile-i sînt rătăcite spre cer; apele sînt înecate de sîngele ei.

Şi, sus, sus de tot, Luceafărul de Seară, rămas în amurg, tremură şi se topeşte în această purpură!

Ba nu! E un colier Vampun pe care Marele Creator îl poartă peste haină, cînd trece liniştit prin ceruri.

În toiul nunţii, Yagu zise spre ceilalţi, arătîndu-le cerul împurpurat:

— Priviţi! Priviţi Luceafărul de Seară!... Ascultaţi în linişte, pentru că acum se aude minunata cîntare a lui Osseo, a lui Osseo, fiul Luceafărului de Seară.

În vremuri tare străvechi, aproape de-obîrşia tuturor lucrurilor, pe cînd Cerul era mult mai lîngă noi şi zeii mult mai familiari, trăia prin pămîntul nordic un vînător cu cele zece copile ale sale. Şi erau aceste copile tinere şi frumoase, înalte şi zvelte ca

anuta_loki pe www.scribd.com

ramura de răchită. Dar Ovinni, cea mai mică dintre ele, cea mai hotărîtă și mai ciudată, era și cea mai frumoasă.

Și nouă fete luară de soți nouă războinici, vioi și puternici. Ovinni, însă, îl luă pe bătrînul Osseo, sărac și urît, covîrșit de vîrstă, slăbit de tuse, tușind toată ziua ca o veveriță. Dar ce bun era sufletul lui Osseo, coborît din Luceafărul de Seară, steaua gingășiei și a iubirii! Focul sacru al acestui astru ardea în pieptul lui Osseo, frumusețea astrului — în cugetul lui, misterul astrului — în sufletul lui, strălucirea astrului — în cuvintele lui.

Ceilalți, teferi și frumoși, o arătau cu degetul, luînd-o în rîs. Ea, însă, le zicea:

— Nu-mi pasă de voi! Nu-mi pasă de centurile voastre bătute-n colier, nici de penele voastre zugrăvite, nici de batjocura voastră! Sînt fericită cu Osseo!

Într-o zi, cum mergeau cîteșizece surorile împreună cu soții lor, îmbătrînitul Osseo pășea-ncet, încet, prin ceață și prin negura serii, alături de frumoasa Ovinni; ceilalți flecăreau voioși, doar ei amîndoi mergeau tăcuți. Osseo privea necontenit și fix la cerul de vest și-adeseori stătea în loc privind și plîngîndu-se Luceafărului de Seară, înduioșătoarea Stea a Femeii.

Ceilalți îl auziră murmurînd:

— Ah! Șoven-nemeșin, Nosa! Fie-ți milă de mine, Tată!

— Ia, ascultați! zise sora mai mare. Se roagă de tatăl său! Ce păcat că acest nenorocit bătrîn nu se-mpiedică o dată-n drum, că nu-și rupe o dată gîtul dintr-o căzătură!

Și izbucniră toți în rîs, încît răsuna pădurea de rîsetele acelea nelalocul lor!

Peste drumul ce străbătea codrul, zăcea un stejar dezrădăcinat de furtuni, un uriaș trunchi de stejar — pe jumătate acoperit de foi și mușchi, sub care mustea mucegai; și se fărîmița zi de zi acest trunchi uriaș și găunos. Osseo, cum îl văzu, se și aruncă în scorbura larg căscată, scoțînd un strigăt de disperare.

Și, iată minunea:

Pe-o parte intră un bătrîn zbîrcit, ponosit și sărac, iar pe cealaltă ieși un tînăr înalt și drept, frumos și puternic!

Lui Osseo îi fuseseră redate tinerețea și frumusețea.

Dar ce stranie compensație pentru el și pentru Ovinni, credincioasa lui soție! Căci ea fusese, totodată, preschimbată într-o bătrînă, iar surorile lor și soții lor începură să rîdă de ea, stîrnind larmă în pădure cu-acele dezmorțite rîsete. Însă Osseo nu se depărtă de Ovinni: cu pași încetiniți mergea alături de ea, lua-n mîinile lui

ăduta_loki pe www.scribd.com

mîna ei înnegrită și uscățivă ca frunzele de stejar iarna, îi zicea „iubita mea", o dezmierda cu vorbe dulci și înduioșătoare.

Și-ajunseră la locul sărbătorii; stătură chiar în vigvamul închinat Luceafărului de Seară — gingașa Stea a Femeii.

Iar Osseo, pierdut într-o visare fără capăt, se cufundă în visul său; nu gusta nici din mîncăruri, nu gusta nici din băuturi, ci sta ca un rătăcit, privind mai întîi pe Ovinni, apoi cerul scînteietor de deasupra.

Și nu știu cum, în larma petrecerii, se auzi un glas ce cobora din depărtările-nstelate, un murmur grav, armonios și dulce.

Și glasul acesta spuse:

— O, Osseo, tu cel mai drag dintre toți copiii mei! Toate farmecele vrăjitorilor, toate puterile ascunse ale răului, toate farmecele care te legau au fost nimicite! Vino la mine, Osseo, vino! Gustă din mîncărurile-ntinse dinainte-ți: ele sînt binecuvîntate și fermecate: în ele sînt puteri vrăjite, care te vor schimba în spirit.

Aceleași vrăji vor lucra și asupra prietenilor tăi de drum; aceste femei nu vor mai îndura muncile zilnice: ele se vor preschimba în strălucitoare păsări de-o frumusețe stelară, dăruite cu miraculoasa splendoare a cerurilor și a norilor înserării.

Cestile și vasele voastre nici o clipită, măcar, nu vor mai fi de argilă: cestile voastre vor fi de perle, iar vasele de argint.

Și numai Osseo înțelegea murmuru-ndepărtat; ceilalți nu auzeau decît o muzică, un concert de păsări îndepărtate, murmuru-nsinguratei păsări Vevoneissa, ce cîntă în adîncuri de pădure.

Apoi vigvamul începu să tremure; da, începu să se miște, să se clatine; și ei se simțiră înălțîndu-se, înălțîndu-se ușurel, în aer, trecînd dincolo de-ntunecimea arborilor, în lumina umedă și înstelată.

Priviți: castroanele de lemn se făcură cochilii și perle.

Priviți: văsăria de argilă se făcu toată numai argint!

Stîlpii vigvamului — sînt scînteietoare bare de argint, iar pe acoperiș parcă strălucesc elitre de scarabei!

Atunci privi și Osseo în jur, și ce văzu? Surorile frumoasei Ovinni cu soții lor se preschimbaseră în păsări cu penaj multicolor, și-n felurite păsări: gaițe, coțofene, mierloi, sturzi.

Și păsările săreau, ciripeau, cîntau, mișcau capetele, își înfoiau penele, se-mpăunau și-și rășchirau cozile în evantaie.

Numai Ovinni nu fusese preschimbată în nimic.

Tăcută, prăpădită, zbîrcită, bătrînă și urîtă privea cu nemărginită tristețe spre celelalte.

Osseo își ridică încă o dată ochii și începu iarăși o rugăminte îndurerată, într-un strigăt cum doar stejarul din pădure l-ar fi mai putut scoate.

Și, dintr-o dată, soția lui își recăpătă tinerețea și frumusețea; îmbrăcămintea ei pătată și zdrențuită se preschimbă în blană de hermină, iar toiagul ei se prefăcu într-o pană, da, da, într-o pană de argint strălucind!

Și Osseo atîrnă colivia, apoi de-ndată intră cu Ovinni să-l asculte pe Stăpînul, Luceafărul de Seară, părintele său, care-i zicea:

— O, Osseo al meu, mi s-a făcut milă de tine și ți-am redat tinerețea și

anuta_loki pe www.scribd.com

frumusețea; am prefăcut în păsări cu penet colorat pe cele nouă surori cu soții lor cu tot, drept pedeapsă că te-au luat în rîs atunci cînd erai un bătrînel în care ei n-au știut să vadă nici inima înflăcărată, nici tinerețea veșnică. Numai Ovinni cea credincioasă ți-a văzut inima și te-a iubit cu adevărat!

În acea locuință de-abia luminată pe care-o străvezi prin aburi, pe dreapta, într-o mică și-ndepărtată stea scînteietoare, trăiește pizmașul spirit al Răului, Vebino vrăjitorul, cel care te prefăcuse-n bătrîn. Ia seama, ca nu cumva razele lui să cadă asupră-ți, căci focurile pe care le-mprăștie-n jur sînt vrăji puternice, sînt săgeți de care el se folosește împotrivă-ți.

Ani mulți, în pace și în fericire, pe liniștitul Luceafăr de Seară, ani mulți în pragul vigvamului a rămas colivia cu păsări, plină de cîntece și de fîlfîitul aripilor.

Iar frumoasa și credincioasa Ovinni născu un băiat al lui Osseo, frumos ca mamă-sa și curajos ca tatăl său.

Și, cînd se făcu băiatul mare, Osseo îi făcu un arc pentru joacă și-i puse săgeți la brîu; deschise apoi colivia de argint și slobozi toate păsările pentru ca să le poată ținti băiatul.

Și păsările se roteau, se vălătuceau, în cerc și iar în cerc, umplînd Luceafărul de Seară c-un ciripit de bucurie și de prospețime, umplînd Luceafărul de Seară cu strălucirea și scînteierea penetului lor!

Iar micul vînător întinse arcul, slobozi o săgeată, slobozi o săgeată iute și ucigătoare spre una dintre păsările cu aripi strălucitoare, iar pasărea căzu la picioarele lui, rănită de moarte!...

Dar... ce preschimbare miraculoasă! Nu era o pasăre ceea ce el văzu înainte-i: era o preafrumoasă femeie tînără, cu o săgeată-nfiptă-n piept.

De cum începu să curgă sîngele ei pe planetă, pe sfîntul Luceafăr de Seară, tot ce ținea de vrăjitorie pieri ca prin farmec; ciudata vrajă își pierdu puterea; micul arcaș se simți dintr-o dată coborînd, coborînd ca dus de nevăzute mîini, scufundîndu-se-n spații goale, pe urmă trecînd, mai jos, prin nouri și cețuri și, apoi, iată-l pe-o insulă, o insulă verde și năpădită de iarbă, în inima Marei Ape a Mării, în inima strălucitorului Lac de Sus. Și văzu, coborînd în urma lui, toate păsările cu pene lucitoare, bătînd, bătînd egal din aripi, lăsîndu-se mai jos, tot mai jos, ca frunzele colorate de mirajele toamnei.

Chiar casa cu stîlpi de argint și acoperișul ca elitrele scarabeului coborî pe insulă, adusă, lin, de vînturile cerului și, în ea, veniră bunul Osseo și credincioasa Ovinni.

Păsările își recăpătară chipurile omenești, dar nu și statura: ele rămaseră măruntele ființe-pitici Puk-Vedjisi asemănători elfelor; în nopțile de vară, cînd strălucește Luceafărul de Seară, ele se prind mînă de mînă și joacă pe istmurile stîncoase ale insulei, pe nisipul țărmurilor întinse. Locuința lor scînteietoare se vede încă în serile liniștite de vară. Pescarul, pe țărm, aude, uneori, murmurul lor fericit, le vede, uneori, jucînd în lumina stelelor.

...Cînd nemaispusa poveste se sfîrși, Yagu, rotindu-și privirea peste

anuta_loki pe www.scribd.com

anuta_loki pe www.scribd.com

cei ce ascultau încremeniți, adăugă solemn:

— Eu cunosc oameni asemenea lui Osseo! Tovarășii de drum nu-i înțeleg, ba chiar îi iau în rîs și-i ocărăsc... Din povestea asta să țineți minte soarta batjocoritorilor!

Toți invitații ascultară atenți minunata poveste, rîzînd, aplaudînd și murmurîndu-și unul altuia:

— Din cîte pricep, se zugrăvește pe el însuși.

Și, iată, se apucă Ciaibaibos și spune un cîntec de dragoste, dulce și gingaș, plin de tristețe, cîntînd plîngerea unei fete ce visa la iubitul ei, la Algonquin:

„Cînd mă gîndesc la cel ce mult mi-e drag,
Ah, da, mă gîndesc la dragul meu,
Cînd inima mi-e plină de amintirea lui,
O, iubitul meu, Algonquin!

Ah, da! cînd l-am părăsit,
Mi-a atîrnat colierul la gît,
Ca o chezășie a dragostei, colierul.
O, dragul meu, o, Algonquin!

Am să vin la tine, mi-a murmurat,
Ah, da! În țara ta natală.
Lasă-mă să vin la tine! mi-a murmurat,
O, el, dragul meu, Algonquin!

Departe, foarte departe, i-am răspuns,
Da, ah, da! i-am zis,
Foarte departe-i țara mea natală,
O, dragul meu, o, Algonquin!

Cînd am privit în urmă să-l revăd,
Din locul despărțirii noastre,
El privea încă spre mine,
O, dragul meu, o, Algonquin!

Lîngă copac stătea încă-n picioare,
Ținîndu-se de-un arbore căzut
De-un arbore căzut în ape,
O, dragul meu, o, Algonquin!

... Și iarăși mă gîndesc la cel ce mi-este drag,
Ah, da, mă gîndesc la dragul meu,
Și inima mi-e plină de amintirea lui.
O, dragul meu, o, Algonquin!

Astfel decurse nunta lui Haiavatha, cu dansurile lui Po-Puk Kivis, miraculoasa poveste a lui Yagu și cîntecele lui Ciaibaibos.

Apoi petrecerea s-a sfîrșit, iar invitații s-au despărțit, lăsîndu-l pe Haiavatha fericit cu noaptea și cu Minnehaha.

anuta_loki pe www.scribd.com

BINECUVÎNTAREA CÎMPULUI CU PORUMB

Zi-i acum, o cîntare a lui Haiavatha, despre zilele fericite, care veniră pe meleagurile Ojibveilor, meleagurile dragi și liniștite!

Cîntă-ne tainele lui Mondamin,
cîntă-ne binecuvîntarea Cîmpului cu Porumb!

Securea sîngeroasă a fost îngropată; la fel teribila ghioagă și cîngile și armele, iar țipetele de luptă de mult au fost uitate.

Domnește pace între neamuri: vînătorii colindă fără frică, vînează căpriorul și castorul, își construiesc luntrii de mesteacăn, pescuiesc pește în lacuri și-n rîuri; femeile muncesc fără să fie prinse de vrăjmași, strîng orezul sălbatec în prerii, scot miere din gladiș, tăbăcesc pieile de căprior și de castor.

De jur-împrejurul fericitului sălaș freamătă Cîmpul de Porumb, verde și strălucitor; penele verzi ale lui Mondamin, ce se leagănă, și mătasa-i moale și-nsorită acoperă toate întinderile.

Primăvara, femeile însămînțează cîmpul întins și roditor, îl învelesc pe Mondamin, toamna ele strîng știuleții galbeni, strîng frumusețile lui Mondamin, așa cum le-a învățat Haiavatha.

Într-un an, pe cînd cîmpul fusese însămînțat, Haiavatha, gînditor și înțelept, spune către Minnehaha, nevasta sa, Apa-Care-Rîde:

anuta_loki pe www.scribd.com

— La noapte, ai să te duci să binecuvîntezi Cîmpul cu Porumb. Să tragi în jurul lui un cerc magic, care-l apără împotriva distrugerii, mănitului, insectelor și înghețului, împotriva lui Vegmin-hoțul de porumb și împotriva tîlharului de știuleți. La noapte, cînd va fi liniște adîncă, și cînd toate vor fi cufundate-n noapte, cînd Nepahvin-duhul Somnului închide ușile vigvamurilor, atunci cînd nici un ochi nu te va putea vedea și nici o ureche nu te va putea auzi, părăsește-ți patul în liniște, lasă-ți alături toate veșmintele; acoperită de-ntuneric ca de haine, încinsă numai de pletele tale, să mergi de jur-împrejurul ogorului pe care-l semănași, pe marginea ogorului cu porumb! Cîmpul o să rodească mai bine, pașii tăi vor însemna-n jurul cîmpului un cerc magic, pe care nu-l vor putea frînge nici tunetele, nici rugina, nici viermele, nici altă gînganie. Nu-l va frînge nici libelula Kvo-Ne-Și, nici păianjenul Sobikasi, nici lăcusta Po-Puk-Kina, nici chiar puternica omidă Ve-Mok-Kvana cu piele de urs, ea, regina omizilor.

În vîrful arborilor din preajmă, sta atent Kagahghi-Regele Ciorilor, cu pîlcul său de negri răufăcători, cu ciorile înfometate și corbii flămînzi.

Și-atît își rîseră de vorbele lui Haiavatha, încît toți arborii, stîrniți de rîsetele lor, își loveau crengile, mișcîndu-le-n văzduh.

— Ia ascultați, ziceau, ascultați-l pe Omul Înțelept! Ascultați ce complot pregătește Haiavatha împotriva noastră!

Și, cînd se lăsă noaptea mută și neagră peste cîmpuri și păduri, cînd în adîncul codrilor de brazi Vevoneissa își spuse plîngerea, iar Nepahvin-duhul Somnului închise toate ușile vigvamurilor, Apa-Care-Rîde, Minnehaha, se sculă din pat și-și lăsă alături toate veșmintele; îmbrăcată și ocrotită de-ntuneric, fără teamă și fără să-i fie rușine de cineva, înscrise cercul magic și sacru, cu pașii săi, în jurul ogorului cu porumb. Nimeni nu i-a văzut frumusețea-n întuneric, afară de Miezul Nopții; nimeni — doar Vevoneissa i-a auzit palpitația pieptului. Ghiușkevain, întunericul, a-nvelit-o-n mantia sa, așa ca nimeni să nu se poată făli că i-a văzut frumusețea nemaivăzută și să spună:

— Eu am văzut-o!

Dis-de-dimineață, Kagahghi-Regele Ciorilor adună pe vîrful arborilor tot stolul său negru și prădalnic: ciori și mierloi, gaițe și corbi.

Apoi, la iuțeală și fără teamă, coborî pe cîmpul lui Haiavatha pe mormîntul lui Mondamin.

— Îl vom sfîșia pe Mondamin din pămîntul în care este-ngropat, în ciuda tuturor cercurilor magice trase de Minnehaha, Apa-Care-Rîde.

Dar Haiavatha, bănuitor și mereu atent și ager, auzise rîsul lor prostesc, încă de pe cînd îi luau vorbele-n derîdere din vîrful arborilor.

„Kau! gîndise el. Kau, prieteni corbi, am să vă dau eu o lecție, de n-o să mă uitați cîte zile o s-aveți!"

Și se trezise înainte de vărsatul zorilor, întinse capcane și apoi, ascuns într-o tufă, aștepta să se lase pe ogor ciori și mierloi, gaițe și corbi.

În curînd, veniră și păsările prădalnice, țipînd și-nmulțindu-se mereu, așezîndu-se pe ogorul cu porumb, trăgînd nerușinat cu ciocul și cu ghearele.

anuta_loki pe www.scribd.com

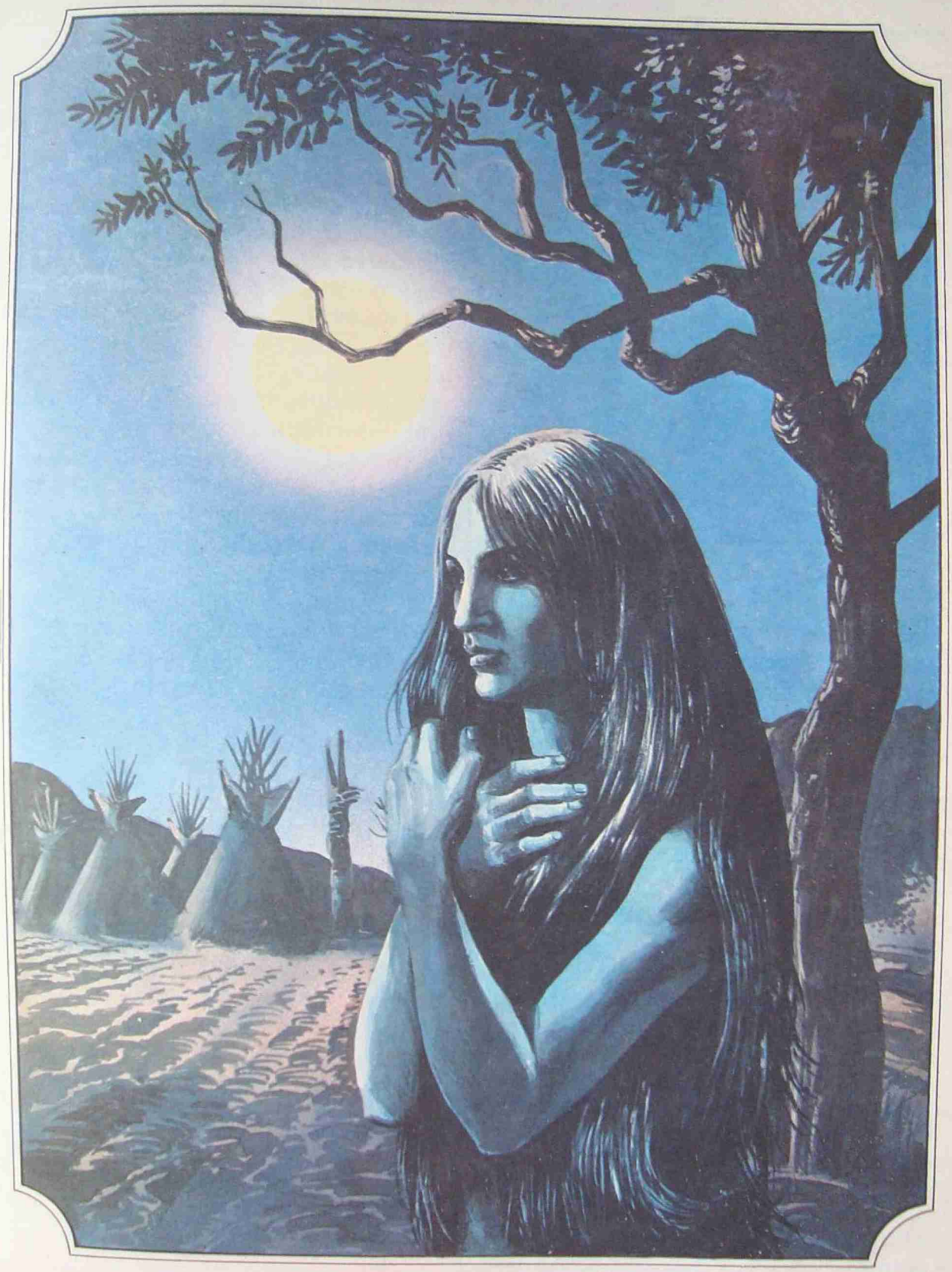

anuta_loki pe www.scribd.com

Și cu toată viclenia și-nșelătoria lor, cu toată iscusința lor în șiretenia luptelor, nu simțiră pericolul înainte de a-și fi prins ciocul în laț, de-a fi prizonierii capcanelor lui Haiavatha.

Acum ieși din ascunziș și Haiavatha și veni cu-o înfățișare așa de-nfricoșetoare, încît intră spaima-n tot stolul prădalnic.

Fără milă începu să le ucidă în stînga și-n dreapta, cîte zece, cîte douăzeci dintr-o lovitură.

Apoi le ridică-n țăruși, în jurul cîmpului, ca pe niște sperietori, drept semn al răzbunării lui și semn pentru alți prădători.

Numai pe Kagahghi șeful, Kagahghi-Regele Ciorilor, l-a cruțat. Și Haiavatha îl legă pe acoperișul vigvamului său, cu-o funie din coajă de ulm.

— Kagahghi, corbule, șef al tîlharilor, tu care-ai pus la cale tîlhăria aceasta, am să te păstrez ca ostatec al poporului tău, drept gaj al bunei tale purtări.

Și, în lumina soarelui de dimineață, îl lăsă acolo. Iar Kagahghi, furios, înnebunit, bătea cu turbare din aripile negre, chemîndu-i zadarnic pe-ai săi, încercînd zadarnic să-și recapete libertatea.

Veni vara. Savondasi bătea cu aer cald și, din pămîntul sudului își trimitea căldura, sărutul său dulce, fierbinte.

Porumbul a crescut și s-a copt în toată splendoarea sa verde și galbenă de mătase și pene. Știuleții porumbului, plini și lucitori, rîdeau ieșind în afară din teaca verde.

Atunci, bătrîna Nokomis spuse către Minnehaha:

— A venit și Luna Foilor Căzătoare. A fost strîns tot orezul sălbatec; porumbul e copt și gata de cules. Să mergem să-l culegem pe Monda-

anuta_loki pe www.scribd.com

min, să-i strîngem penele și știuleții.

Și, împreună, luară cu ele și pe celelalte femei, chemară pe flăcăi și pe fete la culesul porumbului.

Bătrînii și luptătorii fumau la umbra pinilor aromați.

Ei priveau în liniște munca veselă a femeilor și tinerilor, le ascultau sporovăiala, rîsul și cîntecele. Ascultau cum încearcă să imite țarca, sau gaița, sau prigorul.

Dacă vreo fetișcană găsea un știulete roșu-roșu ca sîngele, ceilalți izbucneau:

— Neșka! Priviți! Neșka! Ea va avea în curînd un iubit. Va avea un soț minunat!

Iar bătrînii aprobau din locul de sub pini:

— Ugh! Da!

Cînd găseau un știulete strîmb, veșted, lovit de cărbune, se-apucau să șchioapete, imitînd vreun bătrîn cocoșat și să cînte:

— Vegmin, hoțul de porumb! Paimosaid, ce roade porumbul!

Voia-bună a lor se-ntindea iute din cîmpul cu porumb pînă departe, la vigvamul lui Haiavatha, unde Kagahghi-Regele Corbilor cîrîia îngrozitor, zbătîndu-se cu turbare.

Iar bătrînii, din locul lor de sub pini, îi aprobau:

— Ugh! Da!

anuta_loki pe www.scribd.com

SEMNELE SCRIERII

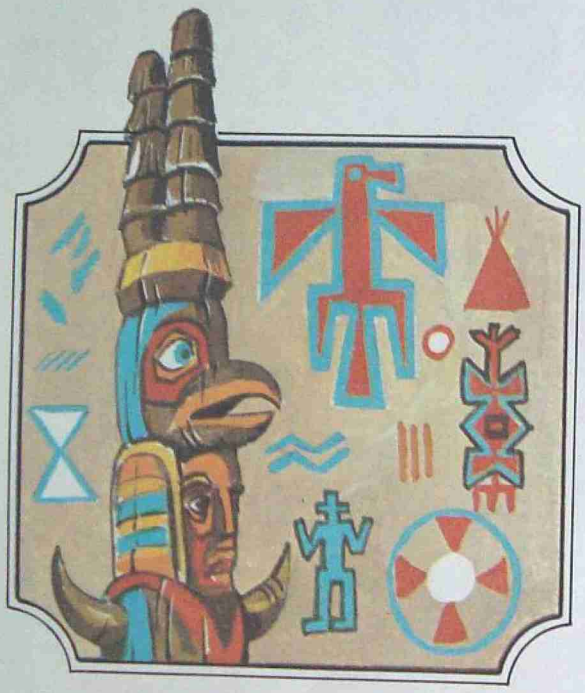

Și-ntr-o vreme, Haiavatha zise:

— Vai, toate lucrurile pier, toate dispar! Bătrînii nu mai țin minte marile lor obiceiuri: nici faptele de arme ale vitejilor, nici isprăvile vînătorilor! Toată știința Misilor, toată iscusința Vebinilor, toate visele miraculoase ale profocilor cad în neagra uitare!

Marii oameni mor și sînt uitați! Înțelepții vorbesc, dar gîndurile lor se sting în urechile care ascultă și n-ajung la generațiile viitoare, cele ce așteaptă încă înainte de nașterea lor, în marele și misteriosul întuneric, zilele ce vor veni! Pietrele funerare ale părinților nu sînt gravate cu nici un însemn. Cine hodinește în aceste morminte? Nu știm nimic! Știm doar că ei au fost părinții noștri.

Dar ai cui părinți, ai cui prieteni? Din ce străvechi Totem sînt coborîtori? Din vultur, din urs ori din castor? Nu știm nimic! Știm doar că ei au fost părinții noștri.

Față-n față vorbim unii cu alții, dar cum să vorbești cu cei ce nu sînt de față?

Noi nu putem glăsui așa fel încît să ne audă și prietenii de departe!

Noi nu putem trimite o veste pe care solul să n-o cunoască, pe care să n-o schimbe, s-o trădeze sau s-o dezvăluie altcuiva!

Astfel gîndea Haiavatha, rătăcind singuratic prin pădure, căutînd să mărească binele adus poporului său.

anuta_loki pe www.scribd.com

Scoase din tolbă nişte culori şi pe coaja netedă de mesteacăn înscrise cîteva semne misterioase, desenă nişte chipuri stranii, aşa fel încît fiecare avea un sens, fiecare isca parcă vreo cîteva cuvinte sau cîteva gînduri.

Ghitici-Manitu cel Puternic, însuşi Stăpînul Vieţii, era însemnat sub formă de ou, un ou care proiectează linii în cele patru vînturi. „Marele-Spirit se găseşte pretutindeni" — acesta era tîlcul acestui simbol.

Mitci-Manitu cel Puternic, însuşi teribilul Spirit al Răului, era însemnat ca un şarpe, ca Kinebik-Marele şarpe. „Tîrîtorul Spirit al Răului este fals şi viclean" — acesta era tîlcul acestui simbol.

Apoi însemnă Viaţa şi Moartea prin cercuri: albe — cercurile Vieţii; negre — cercurile Morţii.

Însemnă soarele, luna şi stelele, omul şi animalul, peştele şi reptila, pădurile, munţii, lacurile şi rîurile.

Întinse o linie dreaptă, însemnînd pămîntul; deasupra, un arc, însemnînd cerul, se-mpărţea în două: o parte albă — ziua; una smălţată cu stele — noaptea; un punct la dreapta însemna răsăritul soarelui; un alt punct la stînga însemna asfinţitul. Alt punct, sus, însemna miezul nopţii şi nişte linii tremurătoare, coborînd, însemnau ploile şi norii.

Urmele unor paşi mergînd spre un vigvam erau semnele ospitalităţii, oaspeţi adunaţi; nişte mîini însîngerate, cu pumnii ridicaţi, erau simbolul distrugerii, semnul vrajbei.

Odată sfîrşite toate aceste semne, Haiavatha le arătă poporului său ce privea uimit şi începu să le dezlege tîlcurile, astfel:

— Vedeţi şi voi bine: pietrele funerare n-au nici un însemn, nici o parafă.

Duceţi-vă şi împodobiţi-le cu figuri. Fiecare să-şi înscrie simbolul familiei, să-nscrie Totemul ancestral pentru ca cei ce vor veni mai tîrziu să le poată deosebi şi recunoaşte.

Iar pe acele pietre funerare încă neuitate, fiecare să-şi înscrie propriul Totem ancestral, simbolul familiei sale, figurile Ursului, Renului, Turturelei, Cocorului, Castorului, figuri răsturnate, pentru a însemna că şeful celor care poartă acest simbol odihneşte sub pămînt în pulbere şi-n cenuşă.

Şi Jossakisii-profeţii, Vebinii-vrăjitorii şi vracii înscriseră pe scoarţă de copaci şi pe pielea sălbăticiunilor vînate simboluri ce însemnau poemele lor: pentru fiecare cîntare — altă imagine, figuri misterioase şi înfricoşetoare, stranii şi pictate strălucit, fiecare cu tîlc, fiecare însemnînd un

anuta_loki pe www.scribd.com

Marele Spirit, Ghitci-Manitu cel care trimite lumină să străbată întinderile.

Marele Şarpe Kinebik, cu creasta sîngerîndă şi ridicată, care se tîrăşte privind cerul,

Soarele planînd în spaţii şi Luna în scădere,
bufniţa şi vulturul, cocorul şi uliul,
cormoranul, pasărea magică,
oameni fără cap planînd în văzduh,
trupuri lungite străpunse de săgeţi,
mîinile morţii întinse şi-nsîngerate,
flamuri pe mormintele marilor căpitani
stăpîni pe cer şi pe pămînt,
Şi toate însemnele, ei le înscriseră pe coajă de mesteacăn şi pe piele de capră:
cîntece de luptă şi cîntece de vînătoare,
cîntece de vraci şi de vrăjitorie,
toate fură cuprinse în aceste figuri,
căci fiecare avea un tîlc,
fiecare însemna alt cîntec.
Nu fu uitat nici Cîntecul Iubirii
subtilul sunet, cel mai puternic farmec al vrăjitoriei,
mult mai periculos ca vînătoarea sau războiul.

Şi iată cum fu scris Cîntecul Iubirii, şi ce simboluri şi ce tîlcuri avea fiecare simbol:

mai întîi chipul unui om în picioare,
pictat c-un stacojiu strălucitor;
el este-ndrăgostitul, cîntăreţul,
şi tîlcul lui este acesta:
„Vopseaua mea mă face mai puternic între toţi!"
Apoi omul stă jos şi bate în toba vrăjită;
iar tîlcul lui, acum, este acesta:
„Ascultă, căci glasul meu îţi cîntă!"
Apoi, acelaşi om, adăpostit în vigvam;
şi tîlcul e acesta:
„Voi veni să stau cu tine,
după-ndemnul inimii!"
Apoi două chipuri, un bărbat şi o femeie,
mînă-n mînă, şi aşa de-apropiaţi, încît par a fi unul singur, iar figura are tîlcul următor:
„Văd în inima ta, iar obraji tăi sînt înroşiţi de emoţie!"
Apoi fata stă într-o insulă, în mijlocul insulei şi tîlcul este următorul:
„Oricît de departe ai fi,
de-ai fi-ntr-o insulă tare îndepărtată,
farmecul pe care ţi-l trimit,
puterea magică a iubirii este-aşa de puternică, încît,
te-aş atrage spre mine!"
Apoi, figura următoare o arată adormită
şi, lîngă ea, iubitul murmurînd,
s-audă ea în somn:
„Chiar dacă-ai fi-n pămîntul Somnului şi al Tăcerii,
şi-acolo te va ajunge glasul iubirii mele!"
Şi cea din urmă dintre figuri este o inimă-ntr-un cerc, într-un cerc magic,
iar tîlcul ei grăieşte:
„Inima ta este deschisă şi inimii tale deschise-i vorbesc."

Aşa-nvăţă-nţeleptul Haiavatha pe-al său popor toată arta Semnelor Scrierii, însemnate pe coaja umedă de mesteacăn, pe pielea albă de capră şi pe pietrele funerare ale vigvamului.

anuta_loki pe www.scribd.com

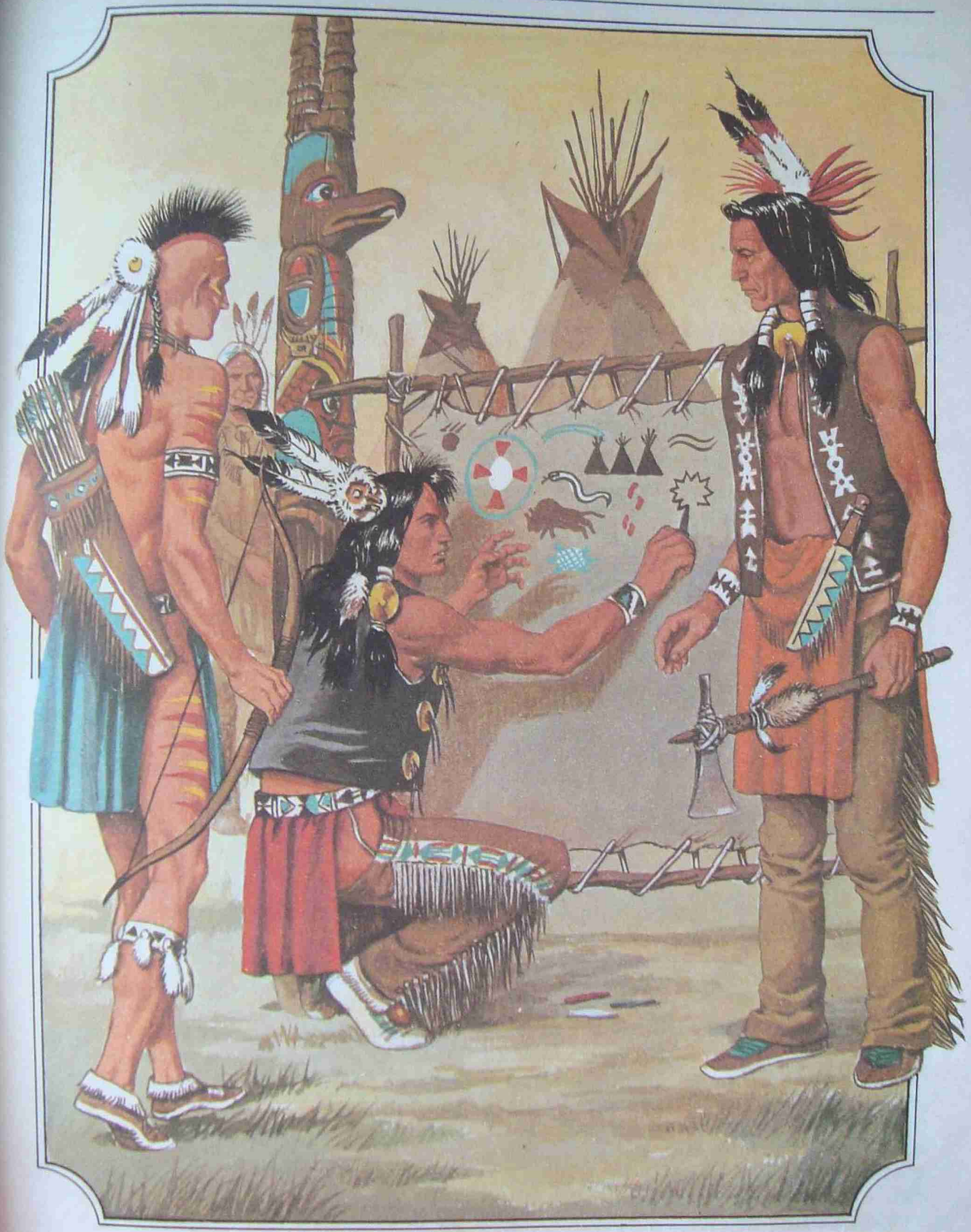

anuta_loki pe www.scribd.com

JELUIREA LUI HAIAVATHA

Dar, între timp, Duhurile Rele-Manitu, făcătorii Răului, urînd înţelepciunea lui Haiavatha şi iubirea pentru Ciaibaibos, invidioşi pe prietenia lor credincioasă, pe vorbele lor înalte şi pe faptele lor, se înţeleseră cu toţii să-i aţîţe şi să le facă numai rău.

Haiavatha, înţelept şi prudent, îi zicea adesea lui Ciaibaibos:

— Să nu pleci singur prea departe, frate! Duhurile Rele ar putea să-ţi facă vreun rău!

Ciaibaibos, tînăr şi vesel, rîdea scuturîndu-şi pletele negre ca de cărbune, şi-i răspundea dulce şi neînţelegător:

— Nu-ţi fie teamă pentru mine, de nimic, frate! Nu-mi vor ieşi în cale relele!

Cam pe cînd Piboan-iarna acoperea cu gheaţă Marea Apă a Mării, cam pe cînd fulgii de zăpadă fluierau în rotogoale prin frunzele uscate ale stejarilor şi acopereau pinii ca pe nişte acoperişuri de vigvamuri şi pe pămîntul întreg aşterneau linişte, Ciaibaibos a plecat, de unul singur, în adîncuri de pădure să vîneze un cerb, fără să ţină seama de vorbele fratelui său, fără să se teamă de Duhurile Rele, înarmat cu săgeţi, încălţat împotriva iernii.

Prin viscol el urmări cerbul, pînă ajunse pe gheaţă, răpit şi înfierbîntat de vînătoare.

anuta_loki pe www.scribd.com

Dar Duhurile Rele îl și simțiseră și-l urmăreau cu patimă.

Ele sparseră gheața sub pașii lui, îl smulseră-n afund, și-l înveliră cu nisipul din adîncul apelor.

Enktahi-zeul apei, Zeul Dacoților, îl înecă în adîncurile lacului Ghitci-Ghiumi.

De pe limba de pămînt unde se găsea, Haiavatha scoase un strigăt așa de jalnic, de-ndurerat, încît bizonul se opri să-l asculte, lupii începură să urle-n prerie, iar depărtările detunau, răspunzînd:

— Bem-vava!

Haiavatha își vopsi obrajii cu negru, își acoperi capul cu haina și se opri-n vigvam, jăluindu-se amarnic. Rămase astfel șapte săptămîni, spunîndu-și numai și numai jalea nemăsurată:

— A murit dulcele cîntăreț, el, cel mai bun dintre toți cîntăreții! Ne-a părăsit pentru totdeauna, ducîndu-se la Stăpînul muzicii, și-al tuturor cîntecelor.

O, Ciaibaibos, o, fratele meu!

Și deasupra lui Haiavatha, pinii triști își mișcau coroanele verzi-întunecate, conurile împurpurate, suspinînd odată cu el pentru a-l mîngîia, amestecîndu-și plîngerea și geamătul adînc cu jeluirea lui Haiavatha.

Veni primăvara și întreaga pădure l-a căutat zadarnic pe Ciaibaibos. Rîușorul Sibovișa suspina și suspinau cu apa trestiile.

Sus, pe crengile arborilor, pasărea albastră cînta, pasărea albastră Oveissa cînta:

— Ciaibaibos! Ciaibaibos! A murit dulcele cîntăreț!

De pe vigvam prigorul-gît-roșu, Opeci, cînta:

— Ciabaibos! Ciabaibos! A murit dulcele cîntăreț!

Și noaptea, trecînd prin păduri, rătăcea păpăluda, rătăcea și plîngea Vevoneissa:

— Ciaibaibos! Ciaibaibos! A murit dulcele cîntăreț, cel mai iscusit dintre toți cîntăreții!

Vracii Misi, vrăjitorii Vebini și profeții Yossakizi veniră să-l vadă pe Haiavatha, într-o tăcută procesiune, fiecare ducînd un săculeț din piele de castor, de linx ori de vidră.

Cînd le auzi pașii apropiindu-se, Haiavatha își încetă plîngerea.

Nu întrebă nimic, nu spuse nimic!

Își descoperi capul îndoliat, și își șterse de pe obraji, tăcut și liniștit, culoarea doliului.

Îi urmă, apoi, tăcut, pînă la Vigvamul Sacru.

Acolo ei i-au dat să bea o doftorie fermecată, făcută din mentă verde, Nahma-Visk, și cu rădăcini de Vabeno-Vick cel cu mii de foi.

Începură să bată toba, să-nvîrtă huruitoarele, să cînte singuri, apoi, în cor, cîntece vrăjite:

— Da, da, sînt eu! Eu însumi!
Admiră-mă!
Vorbește Marele Vultur Cenușiu!
Veniți, corbi-albi și ascultați!
Tunetul puternic e sprijinul meu!
Și ajutoare îmi sînt Duhurile
Nevăzute!
Pot să le aud glasul chemînd.
Din cer și de pretutindeni le aud!
Cu-o suflare a mea pot să te fac mai
tare!
O, frate al meu, Haiavatha, eu pot să
te vindec!

anuta_loki pe www.scribd.com

— Hi-o-ha! răspundea corul.
Vey-e-vey! răspundea corul vrăjit.
— Toți șerpii sînt prietenii mei!
Ascultă, îmi mișc penele de uliu!
Eu pot să-l ucid pe Meng-albul scufundar!
Pot să țintesc în inimă, ucigător!
Cu-o suflare-a mea pot să te fac mai tare!
O, frate al meu, Haiavatha, eu pot să te vindec!

— Hi-o-ha! răspundea corul.
Vey-e-vey! răspundea corul vrăjit.

— Da, da! Eu însumi, Vizionarul!
Cînd vorbesc eu, vigvamul tremură,
nevăzute mîini mișcă totul!

Cînd merg eu cerul se-nclină
și bubuie deasupra capului meu.
Cu-o suflare-a mea pot să te fac mai tare!
O, frate al meu, Haiavatha, eu pot să te vindec!

Ridică-te și vorbește-mi, o, frate al meu, Haiavatha!

Toți își trecură săculețele fermecate pe lîngă capul lui Haiavatha și dansară-n juru-i, în cercuri simbolice.

Și, deodată, ca un om trezit din vise,
el se ridică puternic și dîrz,
vindecat de toată nebunia ce-l cuprinsese.
Ca norii măturați de pe cer
pierindu-i toată tristețea;
ca gheața măturată de pe ape.
pierindu-i tristețea din inimă!

Toți îl pomeniră pe Ciabaibos, îl pomeniră pe fratele lui Haiavatha, din mormîntul de sub ape, din nisipul lacului Ghitci-Ghiumi și chemarea lor fu așa de puternică, încît el îi auzi de-acolo, de unde dormea somnul cel greu.

Se sculă din nisip și ascultă, auzi muzica și cîntecul, veni, cu supunere, la chemarea lor, pînă în pragul vigvamului, dar nu-l trecu, căci ei îl opriră.

Printr-o spărtură a ușii îi întinseră o torță, apoi îl făcură Stăpînul Morții, Stăpînul Tărîmului Duhurilor, zicîndu-i să aprindă focuri pentru toți cei ce vor veni lîngă el, pentru taberile lor de noapte, cît va dura călătoria lor însingurată spre împărăția lui Ponima, spre Tărîmul de Dincolo.

Ciaibaibos, se-ndepărtă de satul său natal, din lăcașul celor cunoscuți, trecînd, tăcut, de-a lungul pădurii: umbra lui Ciaibaibos se risipi ușor-ușor, cum inelele fumului în cele patru vînturi.

anuta_loki pe www.scribd.com

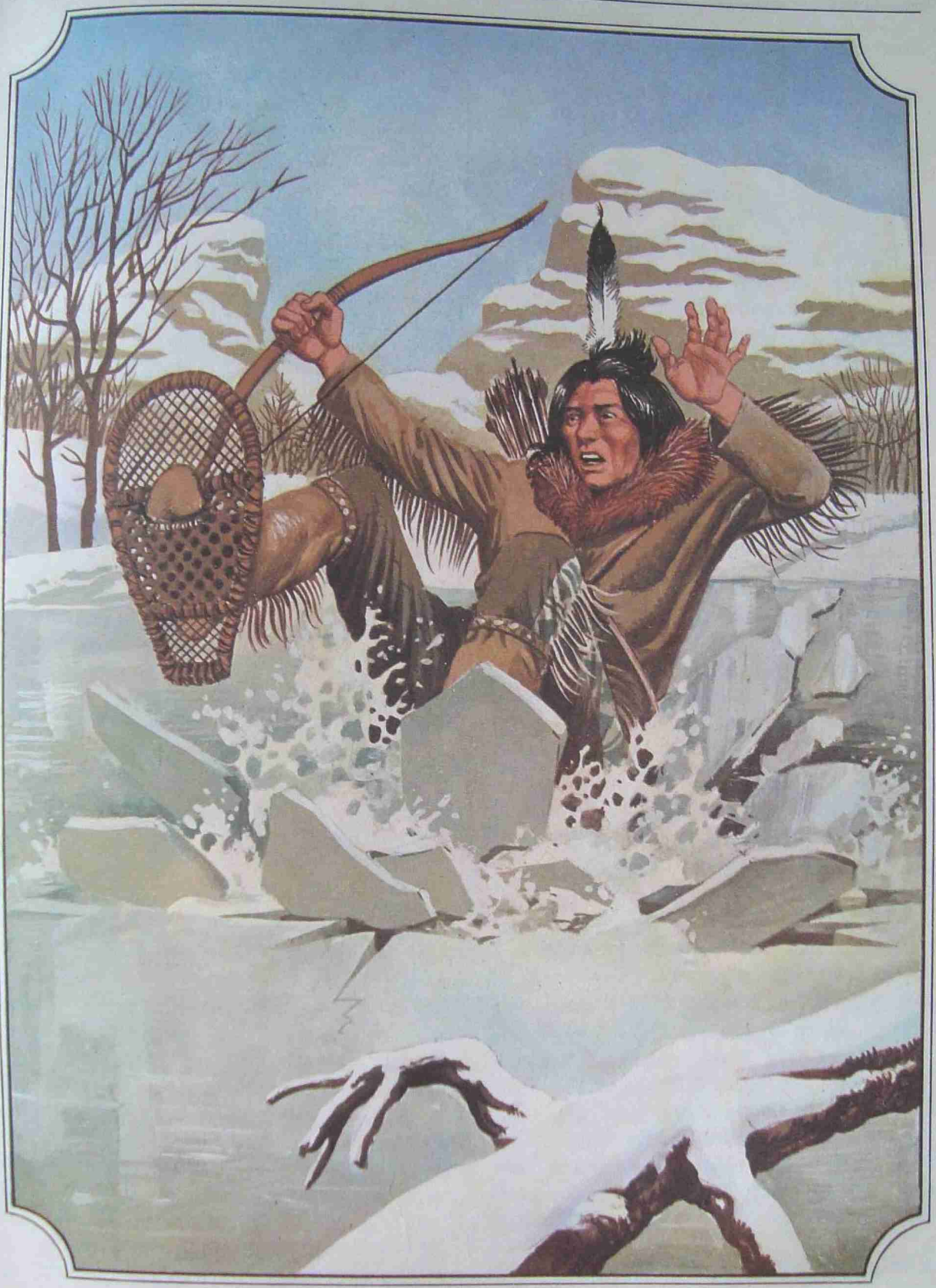

anuta_loki pe www.scribd.com

Pe unde trecea, crengile nu se mișcau.
Pe unde călca, iarba nu se culca.
Sub pașii lui frunzele scuturate nu
foșneau.

Patru zile călători așa scufundîndu-se pe drumul Morților, hrănindu-se cu fragii celor morți, trecu și rîul melancolic, îl trecu pe-un trunchi plutitor, și fu dus de Luntrea de Piatră pe lacul de argint pînă-n insulele celor Fericiți, pînă pe pămîntul Fantomelor și Umbrelor.

Înaintînd cu greu, pe vremea călătoriei văzu tot felul de arătări ostenite, gîfîind sub poveri, încărcate de ghioage, de arcuri și de săgeți, de blănuri, de oale cu merinde dăruite de prieteni pentru călătoria însingurată.

— Ah! își spunea el, de ce ne-or încărca cei vii astfel?

Mai degrabă ne-ar lăsa fără nimic, să postim, decît să ducem asemenea poveri în timpul călătoriilor noastre așa de lungi!

Haiavatha se-ndepărtă-ntr-un tîrziu, mergînd cînd spre est, cînd spre vest, pentru a-i învăța pe oameni foloasele buruienilor, pentru a le arăta leacul împotriva otrăvii și bolilor.

De-atunci au învățat muritorii toată tainica artă a vindecării.

anuta_loki pe www.scribd.com

PO-PUK-KIVIS — URAGANUL NEBUN

Vă voi povesti cum Po-Puk-Kivis, poreclit „Uraganul Nebun", a mîniat satul cu nebuniile lui; vă voi povesti despre faptele lui rele, apoi despre fuga lui din fața lui Haiavatha, despre nenumăratele lui prefaceri și despre sfîrșitul aventurilor lui.

Pe malurile Marei Ape a Mării, pe dunele din Nego-Vodju, aproape de strălucitorul Ghitci-Ghiumi, se afla coliba lui Po-Puk-Kivis. El era cel care, în vîltoarea lui, stîrnise nisipurile, strînsese dunele din Nego-Vodju, pe cînd jucase așa de nebun, așa de vesel la nunta lui Haiavatha, cînd printre cei adunați dansase Dansul Cerșetorului.

Într-una din zile, ieși din casă în căutarea altor aventuri; veni degrabă în sat, găsi tot tineretul adunat la Yagu, unde asculta uluitoarele lui născociri năpădite de arătări fantastice.

Acum tocmai istorisea despre Odjig-Făurarul Verii, care s-a cățărat pînă-n cer, pentru a smulge timpul Verii, adică plăcuta și eterna Vară. Le spunea cum Vidra, cea dintîi, a încercat s-o smulgă, apoi Castorul, Lynxul și Bursucul încercară, la fel, urcînd pe cel mai înalt munte, lovind cerul cu lăbuțele și cu botul, fără putință să-l spargă. Le spunea cum nevăstuica, ridicîndu-se, sări spre cer.

— Sări prima oară, zise Yagu, sări

anuta_loki pe www.scribd.com

ea și, iacătă, deasupra ei, cerul se-ndoi ca gheața pe fluviu cînd apele vin mari și-o-ngroașă pe dedesubt! Sări ea a doua oară și, iacătă, deasupra cerul trosni ca gheața fluviului, cînd curentul vine și mai mare! Sări ea și-a treia oară și, iacătă, cerul se sparse, risipit: Nevăstuica dispăru în cer, din săritura nemaivăzută!

— Vă păcălește! Ascultați-mă pe mine! strigă Po-Puk-Kivis, ajungînd în pragul vigvamului. Sînt sătul de toate lăudăroșeniile astea! Sînt sătul de basmele lui Yagu și de înțelepciunea lui Haiavatha!

Priviți mai bine cîteva lucruri care-o să vă-nveselească mai mult decît lăudăroșeniile astea fără capăt.

Și-atunci, scoase cu mîndrie tolba făcută din piele de lup, apoi desfășură dinainte Jocul Cupei și Pionilor, jocul Pogasen, din treisprezece piese, albe de-o parte și roșii de altă parte; erau doi mari șerpi Kinebici, doi Ynainivegi, o mare măciucă Pokevogon și un fragil pește Kigo, patru pioni rotunzi și roșcați Ozavabici, trei bobocei de rață Șișbvegi.

Toate erau de os zugrăvit, toate afară de pionii Ozavabici — care erau făcuți din aramă: pe-o parte lustruiți, pe alta înnegriți.

Po-Puk-Kivis le puse într-un vas de lemn, le amestecă bine-bine, le răsturnă pe pămînt dinaintea lui și spuse, fălos:

— Toți pionii stau spre noi cu partea roșie și unul dintre marii Kinebici căzu pe fața lustruită a unui Ozavabec, a unui Ozavabec de aramă, și iată-i, socotim: treizeci și opt.

Apoi amestecă iar vasul cu toate piesele, le răsturnă pe pămînt și spuse:

— Albi cu totul se arată Kinebicii, albi și Ynainivegii, toți ceilalți pioni se-arată roșii: socotim — sînt cincizeci și opt.

Și, astfel, îi învață acest joc de noroc, arătîndu-le combinațiile lor și valorile lor adevărate.

Douăzeci de priviri curioase îl priveau, îl priveau fix și înfierbîntat.

— Nenumărate sînt jocurile, zise bătrînul Yagu, nenumărate sînt jocurile de noroc și de iscusință pe care le-am văzut prin lume, pe care le-am învățat din multe părți, iar cel ce cutează să se măsoare cu Yagu trebuie să aibă degetele foarte iuți.

Oricît te-ai crede de diaci, află că eu te-ntrec, o, Po-Puk-Kivis; cît despre jocul Cupei și al Pionilor, aș putea să-ți dau lecții!

Și se-apucară de joc; toți — tineri și bătrîni — făcură prinsoare pe arme, pe-mbrăcăminte și coliere, făcură prinsoare pînă la miezul nopții, pînă-n zori, pînă ce Po-Puk-Kivis-Uraganul Nebun i-a despuiat de avere, de cele mai frumoase podoabe; au pierdut scurtele din blană de căprioară, hainele de hermină, centurile vampun, coafura de pene, armele de luptă, pipele și tolbele de vînătoare. Au pierdut totul!

Douăzeci de priviri îl fixau cum sălbăticie, îl fixau cu ochi de lup.

Și zise norocosul Po-Puk-Kivis:

— În vigvamul meu sînt tare singur, ca și-n alergările mele nebunești, ca și-n toate aventurile mele!

Mi-ar trebui, foarte mult, un tovarăș de drum. Aș fi tare fericit să am un Meșinova pentru a-mi sluji și a-mi duce pipa. Eh, bine! Pun în joc totul, tot cîștigul, toate veșmintele grămădite-n fața mea, toate coliere-

anuta_loki pe www.scribd.com

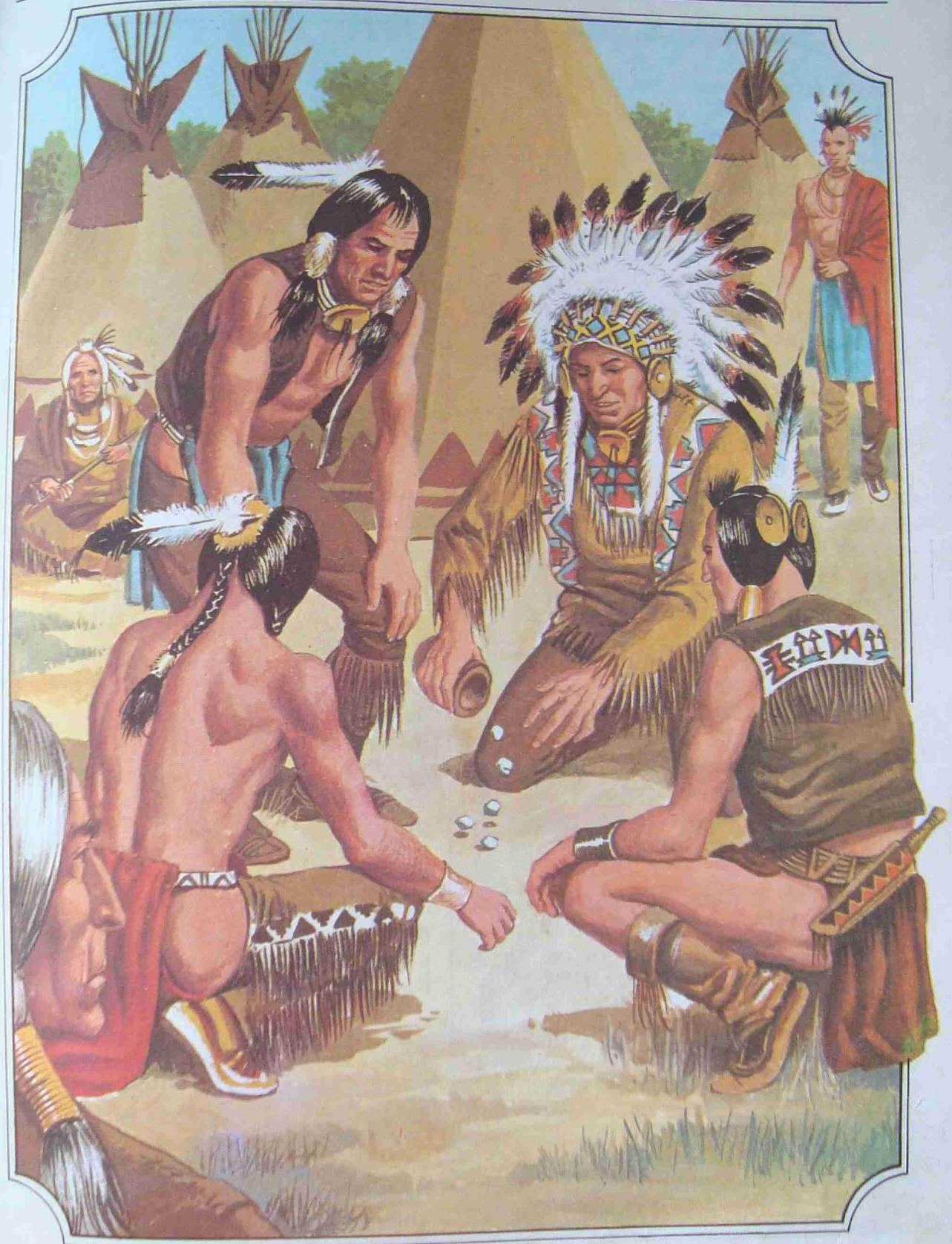

anuta_loki pe www.scribd.com

le, toate penele. Da, aș renunța dintr-o lovitură la totul. Aș da tot pentru acest tînăr.

Și-l arătă pe-un nepot al lui Yagu, un tînăr ca de șaisprezece ani, poreclit „Chipul Visului".

Ochii lui Yagu se aprinseră ca focul în pipă.

— Ugh! răspunse el cu cruzime.

— Ugh! răspunseră și toți ceilalți.

Se prinse iară-n joc bătrînul povestitor, la-ntrecere cu Po-Puk-Kivis, dar pierdu și partida asta.

— Am cîștigat! zise Po-Puk-Kivis.

Douăzeci de priviri îl fixau cu cruzime, îl fixau cu ochi de lup, în timp ce el se-ndepărta, părăsind vigvamul, urmat de nepotul lui Yagu, suplul adolescent, încărcat cu tot cîștigul Uraganului Nebun: scurte din blăni de căprioare, centuri de vampun, arme și pipe!

Răcorindu-se cu evantaiul de pene, Po-Puk-Kivis spuse:

— Du-mi cîștigul! Du-mi-l în vigvamul meu, acolo departe, departe, în părțile de est, pe dunele Nego-Vodju!

Ațîțați de fumul pipelor și de joc, ochii lui Po-Puk-Kivis scînteiau, în timp ce se depărta în prospețimea dimineții de vară.

Păsările cîntau cu veselie, apele clipoceau voioase, iar inima lui Po-Puk-Kivis cînta de plăcere ca păsările, bătea în ritmul rîurilor cristaline.

Cu evantaiul său de pene de cocoș indian, cu penajul său și moțul din fulgi de lebădă, el trecu prin sat, aureolat de culoarea dimineții, pînă ajunse la cel mai depărtat vigvam, locuința lui Haiavatha.

Casa era tăcută și pustie, nimeni nu-l întîmpină în prag, nimeni nu-i spuse bun-venit; în jur cîntau păsările sărind, ciripind, bătînd din aripi, în vreme ce, legat sus, pe vigvam, Kagahghi-Regele Ciorilor, cu ochi cruzi, zvîrlea țipete, țipete speriate, bătînd din aripi la vederea Uraganului Nebun.

— Sînt plecați toți! Casa e goală! E plecat și Haiavatha, și tînăra Minnehaha și bătrîna Nokomis. Și casa nu e păzită de nimeni.

Văzu corbul, îl prinse, îl învîrti-n juru-i, apoi îl strangulă pe Kagahghi și-l lăsă spînzurat de-un stîlp al casei, spre batjocura lui Haiavatha.

Intră apoi, tiptil, în casă, răsturnă totul într-un chip sălbatic, răsturnă și sparse văsăria de lemn și de pămînt, hainele de castor, pieile de hermină, de vidră și de linx — spre batjocura bătrînei Nokomis și a surîzătoarei Minnehaha.

Și-apoi plecă fluierînd și cîntînd prin pădure. Fluiera vesel pentru veverițele care, spînzurate pe crengi, aruncau în el cu jir. Fluiera strengărește pentru păsările care îi răspundeau cu cîntece la fel de vesele. Sui pe malul stîncos privind din vîrful lui lacul Ghitci-Ghiumi.

Vesel, pîndea întoarcerea lui Haiavatha, întins pe spate și privind cerul, pîndea să rîdă la întoarcerea lui Haiavatha acasă.

ahuta_loki pe www.scribd.com

URMĂRIREA LUI PO-PUK-KIVIS — URAGANUL NEBUN

Cînd se-ntoarse acasă Haiavatha, la auzul celor ce-i povestea tribul tulburat, fu cuprins de-o mînie fără margini. Tare l-au supărat răutăţile şi necuviinţa lui Po-Puk-Kivis-turbatul.

Haiavatha izbucnea, pufnea, vuia ca un bondar bîzîitor; cu dinţii strînşi într-o furie cumplită, mormăia cuvinte fără şir.

— Am să-l ucid pe-acest nemernic de Po-Puk-Kivis, pe-acest neînchipuit răufăcător. E lung şi lat pămîntul, aspru şi greu drumul, dar mînia mea o să-l întîmpine fără doar şi poate, răzbunarea mea o să-l ajungă, cum i se cuvine, şi-n gaură de şarpe.

Şi, străbătînd pădurea pe cărările pe unde-o luase el, spre stîncile prăpăstioase de lîngă lac, unde se oprise, într-o goană nebună, Haiavatha împreună cu toţi vînătorii o luară pe urmele lui Po-Puk-Kivis. Dar el — nicăieri.

În iarba tăvălită şi în tufişurile răvăşite, găsiră numai locul unde el stătuse culcat în iarba care-i păstra urmele.

Întors în preria Mişkoday, pămînturile-ndepărtate, Po-Puk-Kivis mai mişcă o dată mîna a dispreţ, a batjocură.

Din vîrful muntelui, Haiavatha îi strigă:

— Lung şi lat este pămîntul, aspru

anuta_loki pe www.scribd.com

și greu drumul, însă mînia mea o să te-ajungă și-o să te-ntîmpine cum se cuvine!

Sărind suplu ca o antilopă, Po-Puk-Kivis ajunse la un rîu limpede și liniștit, ce se revărsase peste maluri. Castorii înălțaseră un dig și-l opriseră, iar rîul alcătuise un eleșteu, un eleșteu de apă stătătoare, în care se legănau nuferi și se mlădiau trestii foșnitoare.

Po-Puk-Kivis se opri pe dig.

Din adînc ieși un castor care, privindu-l cu ochi spăimîntați, parcă-l întreba ce vrea.

Dar străinul stătea pe dig, iar apa strălucitoare, argintată, îi scălda gleznele. Cu un surîs îi zise:

— Emik, prietene castor, ce apă proaspătă și plăcută! Lasă-mă să mă scald și eu în ea! Lasă-mă să hodinesc în casa ta! Fă-mă și pe mine castor!

Cu destulă bănuială, castorul spuse:

— Mai întîi să-i întreb și pe frații mei, castorii ceilalți.

Se cufundă apoi ca o piatră sub foile și crengile ce se afundau întunecate și putrede.

Și iată ieșind la suprafața apei, din adîncuri, castorii: întîi un cap, apoi încă unul și încă unul, pînă cînd eleșteul păru acoperit de castori negri, lucitori.

Po-Puk-Kivis le vorbi astfel:

— Ce plăcută și ce liniștită locuință aveți, prieteni! Plăcută chiar și-n vreme de primejdie! N-ați putea, oare, cu iscusința voastră, prin știința și mintea voastră, să faceți și din mine un castor?

— Ba da, răspunse Emik-Regele Castorilor! Dă-ți drumul printre noi în apa liniștită!

Haina i se făcu neagră, mocasinii și ciorapii se înnegriră; ciucurii și coada lui de vulpe i se schimbară-ntr-o coadă neagră, atîrnînd în apă după el: se făcuse castor.

— Fă-mă mai mare, zise Po-Puk-Kivis, mai mare, și încă mai mare! Mai mare decît toți castorii!

— Cînd ai să intri-n locuința noastră de sub apă, în vigvamul nostru, te vom face de zece ori mai mare decît ceilalți castori!

Atunci Po-Puk-Kivis se cufundă-n apa tăcută; pe fundul apei văzu merinde strînse-n grămezi, pentru iarnă și pentru vremuri de foamete. Intră, apoi, pe sub o boltă-n locuința castorilor. Acolo castorii-l făcură mare, de zece ori mai mare decît ei.

— Vei fi căpetenia noastră! îi spuseră ei. Vei fi șef și rege al castorilor!

Dar n-apucară să sfîrșească bine cuvintele, că-i și cutremură un strigăt de alarmă, scos de străjile castorilor ce rămăseseră sus, printre nuferi și irișii:

— Vine Haiavatha! Vine Haiavatha cu vînătorii lui!

Atunci ei auziră o chemare prelungă deasupra apei, strigăte și țopăituri, apoi, simțind apa zbătîndu-se, prăbușindu-se și văzînd că din toate părțile valurile se-ntind și se-ndepărtează cu bulboane, își dădură seama că digul fusese spart.

Vînătorii săriră pe acoperișul locuinței lor, îl crăpară-n două și, prin spărtură, pătrunse lumina. Castorii se năpustiră spre ieșire să se-ascundă-n apele cele mai adînci, pe albia rîului. Dar puternicul Po-Puk-Kivis, umflat de ambiții, umflat ca o bășică, nu mai izbuti să treacă prin ușă.

anuta_loki pe www.scribd.com

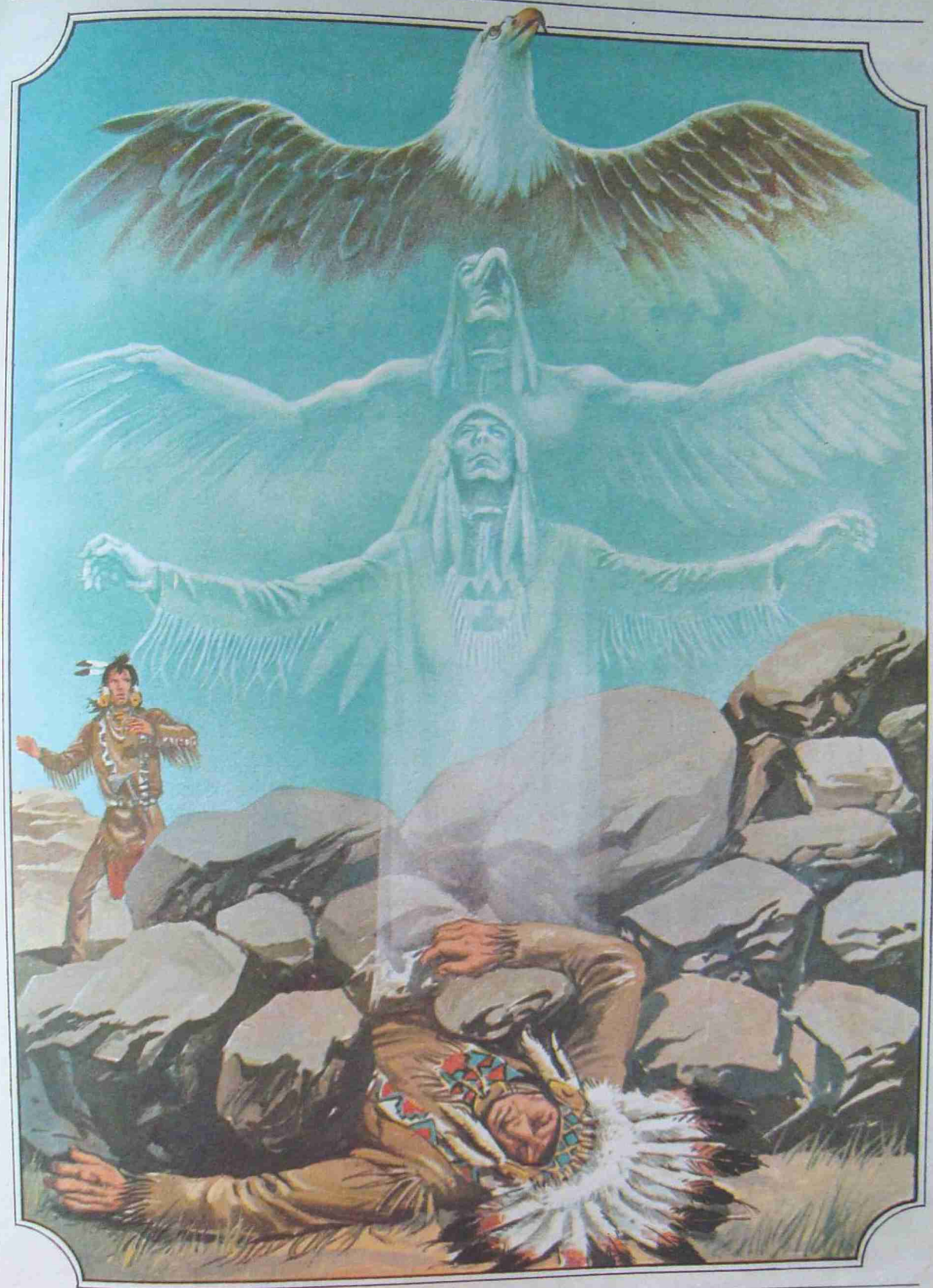

anuta_loki pe www.scribd.com

Haiavatha privea prin acoperiș, apoi strigă:

— O, Po-Puk-Kivis, zadarnice fuseră toate șiretlicurile și prefăcătoriile tale. Te recunosc foarte bine, Po-Puk-Kivis!

Vînătorii îl căsăpiră cu ghioagele, îl loviră de moarte, îl bătură cum se bate porumbul, îi sfărîmară țeasta-n bucăți.

Apoi, pe-o targă de nuiele, șase vînători voinici și ageri îl aduseră-n vigvam. Îi aduseră trupul de castor ucis, dar sufletul lui Po-Puk-Kivis, care era-nchis în castor, se zbătea și se gîndea cum să iasă să trăiască din nou în Po-Puk-Kivis.

Și se zbătea și se lupta să scape și să-și reia chipul omenesc, se-ndoia-ntr-o parte, se-ndoia-n alta, ca perdelele vigvamului prinse-n curele de căprioară cînd bate Viscolul. În sfîrșit scăpă, recăpătă chipul lui Po-Puk-Kivis cel viclean și se pierdu-n pădure.

Atent însă, Haiavatha îi văzu chipul ce se pierdea, îl văzu pe Po-Puk-Kivis alunecînd printre umbrele moi și albastre ale pinilor și prin luminișuri de pădure.

Asemenea vîntului, vicleanul sărea, fîlfîia și îndoia crengile-n calea lui dar, cum vine ploaia după vînt, se țineau pe urmele-i pașii lui Haiavatha.

Departe, departe, Po-Puk-Kivis ajunse la un lac presărat cu nenumărate insulițe. Printre flori albe de nufăr, pe apa limpede, pluteau gîștele sălbatice Pișne-Kiu. Înotînd printre trestii, ocolind insulițele ierboase, ba își scufundau ciocul negru în apă, ba se dau de-a scufundele-n apa lacului, ba se-ntunecau în umbră, ba străluceau în lumina soarelui.

— Pișne-Kiu! strigă Po-Puk-Kivis, dragile mele surori, zise el, faceți-mă și pe mine o gîscă-naripată cu gîtul acoperit de pene lucitoare! Faceți-mă o gîscă mare, mai mare, de zece ori mai mare decît voi.

Îndată ele-l preschimbară-n gîscă sălbatecă, cu aripi întunecate, cu-o gușă rotundă, cu cioc lat, parcă făcut din două vîsle. Și-l făcură mai mare decît ele, de zece ori mai mare decît ele.

În vremea asta, vuind dinspre pădure, ajunse la mal și Haiavatha.

Gîștele se-nălțară-n zbor, gîgiind necontenit, apoi, rotindu-se și bătînd din aripi, se-ndepărtară de lacul presărat cu insulițe, năpădit de nuferi albi și irișii galbeni. În zbor îi spuseră lui Po-Puk-Kivis:

— Nu cumva să-ți apleci privirile-n timpul zborului! Bagă de seamă să nu privești pămîntul, căci te va paște o necruțătoare primejdie!

Și vîsliră spre miazănoapte, mereu spre miazănoapte, trecînd de cețuri și lumini. Mîncară prin mlaștini și dormiră prin trestii și stufăriș.

Și, dup-o vreme, cînd vîntul de miazăzi le mîna mai prielnic, ajunseră deasupra unui vigvam, unde oamenii le priveau mirați. Oamenii văzură aripile mari ale lui Po-Puk-Kivis, bătînd aerul cu putere.

Po-Puk-Kivis auzi strigătele de mirare și deslușii glasul lui Haiavatha și pe-al lui Yagu.

Uitînd de sfaturile gîștelor el își îndoi gîtul și privi-n jos. Atît îi fu: vîntul care-l mîna din urmă se-nfoie-nvîrtejindu-se-n largile lui evantaie de pene și-l răsturnă-n rotogoale spre pămînt.

În zadar încercă el să-și revină!

anuta_loki pe www.scribd.com

Rotindu-se, rotindu-se tot mai în jos, el văzu vigvamul, iar sus cîrdul gîștelor în zbor: satul apropiindu-se și cîrdul depărtîndu-se. Glasurile deveniră mai apropiate și tot la fel rîsetele și țipetele. El nu mai văzu cîrdul deasupra, ci numai pămîntul dedesubt.

Și, tot prăbușindu-se, gîsca sălbatică se rostogolea prin văzduhul gol, cu zgomot surd, lugubru și cu aripile zdrobite.

Dar sufletul lui, umbra lui încă supraviețuia în Po-Puk-Kivis și astfel reluă chip și trăsături de Yenadiz și iarăși se năpusti înainte urmărit de Haiavatha, care striga:

— Larg e pămîntul, lung și greu e drumul, dar mînia mea te va ajunge, răzbunarea mea te va-ntîmpina cum ți se cuvine.

Haiavatha se apropie așa de mult, încît îl atinse cu mîna, cu mîna dreaptă — voind să-l prindă. Dar, Uraganul Nebun se răsuci și, rotindu-se-n cercuri, se pierdu-n văzduh, într-o rafală, răscolind după el frunzele și nisipul; printre vîrtejurile de frunze și nisip se repezi spre un stejar trăsnit și, schimbîndu-se-ntr-un șarpe se duse printre rădăcini în jos.

Haiavatha lovi cu mîna dreaptă stejarul trăsnit, dar Uraganul Nebun se și schimbase la chip și fugea, răscolind depărtările spre asfințit, la malurile lacului Ghitci-Ghiumi, la țărmul prăpăstios.

Dar Străbunul Munților, el, Stăpînul Munților, deschise uriașele porți din stînci, deschise nesfîrșitele abisuri, ascunzîndu-l acolo pe Po-Puk-Kivis.

Și, cînd ajunse și Haiavatha, găsi porțile închise. Bătu cu mănușile Mingikevon-cele-fermecate, bătu-n stîncile de gresie, strigînd cu glas de tunet:

— Deschide! Sînt Haiavatha!

Dar Străbunul Munților asculta în tăcere de dincolo de stîncile de gresie, din fundul abisurilor prăpăstioase, și nu deschidea și nici nu răspundea.

Haiavatha ridică mîinile spre cer, imploră furtuna, imploră pe Veivessimo-Lumina și pe Ennimiki-Detunătorul.

Din adîncurile Munților Furtunoși, tălăzuind Marea Apă a Mării, veniră, de-ndată, aducînd noaptea și întunericul. Po-Puk-Kivis auzi bubuiturile, zări ochii înroșiți ai luminii și, spăimîntat, tremura și se pitea pe unde mai putea găsi.

Atunci, Veivessimo-Lumina lovi-n porțile peșterilor, lovi-n colții stînci-

anuta_loki pe www.scribd.com

lor de gresie, în timp ce Ennimiki-Detunătorul mugea și-ntreba-n fundul peșterilor:

— Unde este Po-Puk-Kivis?

Stîncile se prăbușiră și, sub ele, printre ruine se ivi, zăcînd mort, Po-Puk-Kivis; fusese, în sfîrșit, ucis sub chipul său omenesc.

Atunci, Haiavatha luă fantoma lui, umbra lui și-i zise:

— O, Po-Puk-Kivis, în chip de om nu vei mai căuta aventuri, nu vei mai face niciodată frunzele și nisipul să se spulbere în vîrtejuri! Dar îți vei lua zborul în sus, în sus, prin înaltele văzduhuri te vei roti, neostenit, în cercuri largi.

Fii vulturul! Fii Kiniu, Kiniu-Marele Vultur al războiului, șef al tuturor cîrdurilor de înaripate, șeful Păsărilor lui Haiavatha!

Prin triburi, încă și astăzi se mai pomenește numele lui Po-Puk-Kivis.

Numele lui mai rătăcește încă pe buzele cîntăreților și povestitorilor. Iarna, cînd fulgii de zăpadă sînt viscoliți în vîrtejuri împrejurul vigvamului, cînd vîntul fluieră și cîntă pe deasupra satelor în nestăpînite uragane, se zice încă:

— A venit iar Po-Puk-Kivis, Uraganul Nebun!

anuta_loki pe www.scribd.com

MOARTEA LUI KVASIND

Numele şi faima lui Kvasind se-ntinseseră pînă departe printre triburi. Nimeni nu cuteza să se măsoare cu el, nimeni nu putea să-l învingă în vreo luptă. Dar neamul oamenilor mici, de pigmei, sălbatecii Puk-Vedjisi au făcut împotriva lui un adevărat complot.

— Dacă acest îngrozitor Kvasind, spuneau între ei, dacă acest faimos ins va folosi mereu puterea strivind tot ce-ntîlneşte-n cale, ce-or s-ajungă Puk-Vedjisii, ce va gîndi el despre ei? Vom fi ucişi şi striviţi sub paşii lui ca nişte viermi! Ne va tîrî şi ne va arunca-n ape, ne va servi ca merinde răilor Ni-Be-nau-beg, spiritele apei!

Aşa iscodeau mînioşii pigmei împotriva Omului Puternic, aşa începură să pregătească moartea lui Kvasind: da, voiau să dispară de pe lume îndrăzneţul Kvasind, cel totdeauna învingător, pe care-l credeau crud, periculos şi mîndru!

Dar miraculoasa putere a lui Kvasind sta numai în pletele lui, şi tot în plete îi stătea şi slăbiciunea: numai lovit într-un anume loc, putea să fie învins; în nici un alt loc nu era vulnerabil; ba singurele arme cu care putea să fie rănit şi ucis era conul brun de brad, ori conul albastru de pin. Aceasta era taina morţii lui Kvasind, pe care nici un muritor n-o ştia, dar pe care pigmeii — sălbatecii Puk-Vedjisi o cunoşteau.

anuta_loki pe www.scribd.com

Și astfel, cunoscînd singurul mijloc de a-l ucide, adunară conuri brune și conuri albastre în pădurile care mărginesc apele Taquamenaului; le aduseră aproape de maluri și le îngrămădiră pe stîncile roșii, care străjuie apele și, tot acolo s-așeză la pîndă neamul de pigmei, doar-doar s-o ivi și Kvasind.

El se ivi într-o tăcută și fierbinte după-amiază de vară; apele curgeau liniștite și umbrele adormite stăteau nemișcate; gîze de tot soiul scînteiau în lumina soarelui, alunecau pe oglinzile apelor, umpleau aerul de zumzet, de vuiet, ca un zvon de luptă venit din depărtări.

Nepăsător, sub cerul înăbușitor, copleșit de liniștea atotstăpînă; Kvasind cobora pe rîu în barca lui de mesteacăn; el urma domol cursul înșelătorului Taquamenau . . .

Din ramurile ce atîrnau deasupra cobora adormitor Duhul Somnului Nepahvin, înconjurat de roiurile nevăzutelor sale slugi. Ca libelula metalică se rotea pe deasupra capului îngreuiat al lui Kvasind.

La urechile Omului Puternic ajungeau niște murmure asemeni undelor ce bat în maluri, apelor unor cascade-ndepărtate, vîntului printre pini. Ca o furtună abătută asupra lui, el simți căzîndu-i pe frunte loviturile micilor măciuci, aruncate de roiurile adormitoare ale lui Nepahvin-duhul Somnului: de prima dată un suspin ușor îl cuprinse pe Kvasind; a doua oară vîsla îi rămase nemișcată; la a treia lovitură, priveliștile dinaintea lui parcă se rostogoleau în umbră: Kvasind căzuse într-un somn adînc, adînc! Culcat în luntre ca un orb, cobora fără oprire pe apele Taquamenau.

Pigmeii Puk-Vedjisi, stînd la pîndă, strigau din cînd în cînd:

— Moarte lui Kvasind! Moarte lui Kvasind!

Deodată, începură s-arunce cu conuri albastre și brune în umerii lui mușchiuloși, în pletele lui vulnerabile.

Și Kvasind se-ntoarse pe-o parte, fornăi și apoi se prăvăli în apele leneșe, cu capul în jos ca o vidră ce-ar înota; goală, luntrea de mesteacăn, părăsită, își vedea de cursul ei, depărtîndu-se răsturnată.

Așa a dispărut pentru totdeauna Kvasind-Omul Puternic.

Dar amintirea lui rămîne vie printre triburi și, cînd vîntul iernii se deșiră prin păduri, cînd crengile bătute de viscol se zbuciumă și trosnesc, se frîng și gem, se zice:

— Kvasind! Este Kvasind! Își strînge lemne din pădure pentru foc!

anuta_loki pe www.scribd.com

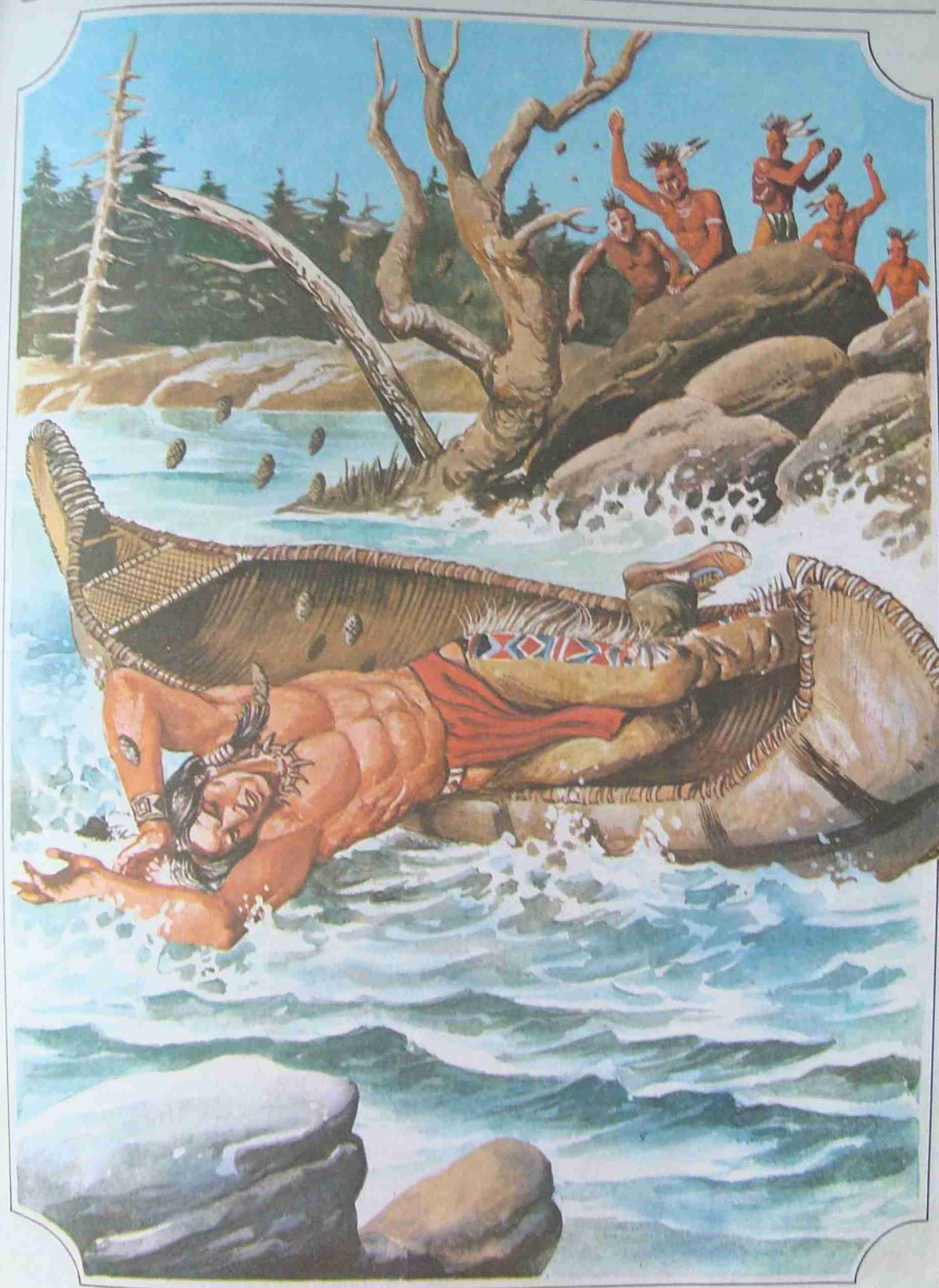

anuta_loki pe www.scribd.com

STAFIILE

Vulturul, care-şi ia zborul în deşert şi se aruncă după pradă, nu s-abate niciodată asupra bizonului mort sau rănit pînă cînd un al doilea vultur, la pîndă-n locul cuvenit, nu-l urmează de-ndată ce-l vede azvîrlindu-se-n spaţii, în timp ce-al treilea în urma acestuia vine din adîncurile nevăzute ale văzduhului; mai întîi un punct, apoi o pată, apoi un vultur, apoi alte puncte devin alţi vulturi, care întunecă tot văzduhul cu aripile lor larg întinse.

La fel se-ntîmplă şi cu relele: nu s-abat nici ele asupra omului niciodată singure; ci, supraveghindu-se unele pe altele, cînd coboară cea dintîi, urmează şi celelalte, vin în stoluri ca fulgii de omăt şi încolţesc victima îndurerată şi lovită de moarte: l-a-nceput doar umbre moi, apoi tristeţe, şi apoi sfîrşesc umplînd văzduhul de-o adîncă mîhnire.

Aşa, Piboan-Iarna cea puternică ducîndu-şi gheţurile peste meleagurile de la miazănoapte, peste lacuri şi rîuri, schimbase apele-n piatră; îşi scuturase fulgii de zăpadă din plete şi-acoperise-ntinderile-n alb, întinderi albe de parcă ar fi fost netezite de mîna Creatorului.

Străbătînd pădurile gemînde, vînătorul degera în mocasinii înghеţaţi; femeile trudeau în sat, măcinînd porumb şi preparînd pieile de căpri-

anuta_loki pe www.scribd.com

oară; cei tineri se dau pe gheață, în mocasini fermecați.

Apa-Care-Rîde, după asfințitul soarelui, într-o seară vînătă, aștepta-n vigvam întoarcerea lui Haiavatha de la vînătoare.

Flacăra căminului lucea pe chipuri, jucînd ca ochii bătrînei Nokomis în bătaia lunii, și ca ochii Apei-Care-Rîde în lumina scînteietoare a soarelui. Umbrele li se-ntindeau în spate și jucau prin colțurile vigvamului, în vreme ce fumul se-arcuia în sus.

Atunci a fost tras drugul de la intrare, pe dinafară; o clipă focul lumină mai tare, arcul fumului tremură, în vreme ce două femei intrară în tăcere, trecînd, nepoftite, pragul. Fără binețe, fără vreun semn de prietenie, se așezară-n colțul cel mai depărtat, șezură-n umbră.

După haine și înfățișare, păreau a fi străine; erau palide cînd se așezară, triste și tăcute cînd se ascunseră-n umbră.

Să fie vîntul de pe-acoperiș, ce murmură pînă-n vigvam?

Să fie cucuveaua Ku-ku-Kuhu, care se vaită-n pădurea de pe-aproape?

Dar, în mijlocul tăcerii, se auzi un glas:

— Acestea sînt cadavre îmbrăcate ca cei vii, sînt spectre ce veniră din împărăția lui Ponima, de pe Tărîmul de Dincolo!

Haiavatha se întorcea acasă de la vînătoare, cu umerii acoperiți de zăpadă și cu o căprioară la spinare — aruncînd-o apoi la picioarele Apei-Care-Rîde.

Și Minnehaha l-a găsit mai frumos, mai nobil ca de obicei, răsfățîndu-se ca niciodată-n fața lui.

Haiavatha văzu, deodată, pe acele străine așezate în umbră și se-ntrebă:

— Cine să fie? Ce străini să fi primit în casă Minnehaha?!

Dar nu le-a întrebat nimic, ci doar le-a spus cîteva vorbe de bun-venit, în casa lui, la mama sa, lîngă căminul său.

Cînd cina fu gata, iar căprioara tăiată, cele două necunoscute ieșiră din umbră, văzură bucățile de carne delicată, se așezară lîngă Apa-Care-Rîde, nevasta lui Haiavatha; fără să ceară, după cum și fără să mulțumească, ele devorară cît mai iute partea lor, apoi fugiră iarăși în umbra din colțul vigvamului.

Haiavatha nu spuse un cuvînt, Nokomis nu făcu nici o mișcare, Apa-Care-Rîde nu schiță nici un gest; nici o schimbare nu-nflori pe chipurile lor; numai Minnehaha șoptea, ca pentru sine:

— Le este foame! Să le lăsăm să mănînce: le este foame!

Încă o zi se lumină și apoi se-ntunecă, încă o dată noaptea-ntunecată

anuta_loki pe www.scribd.com

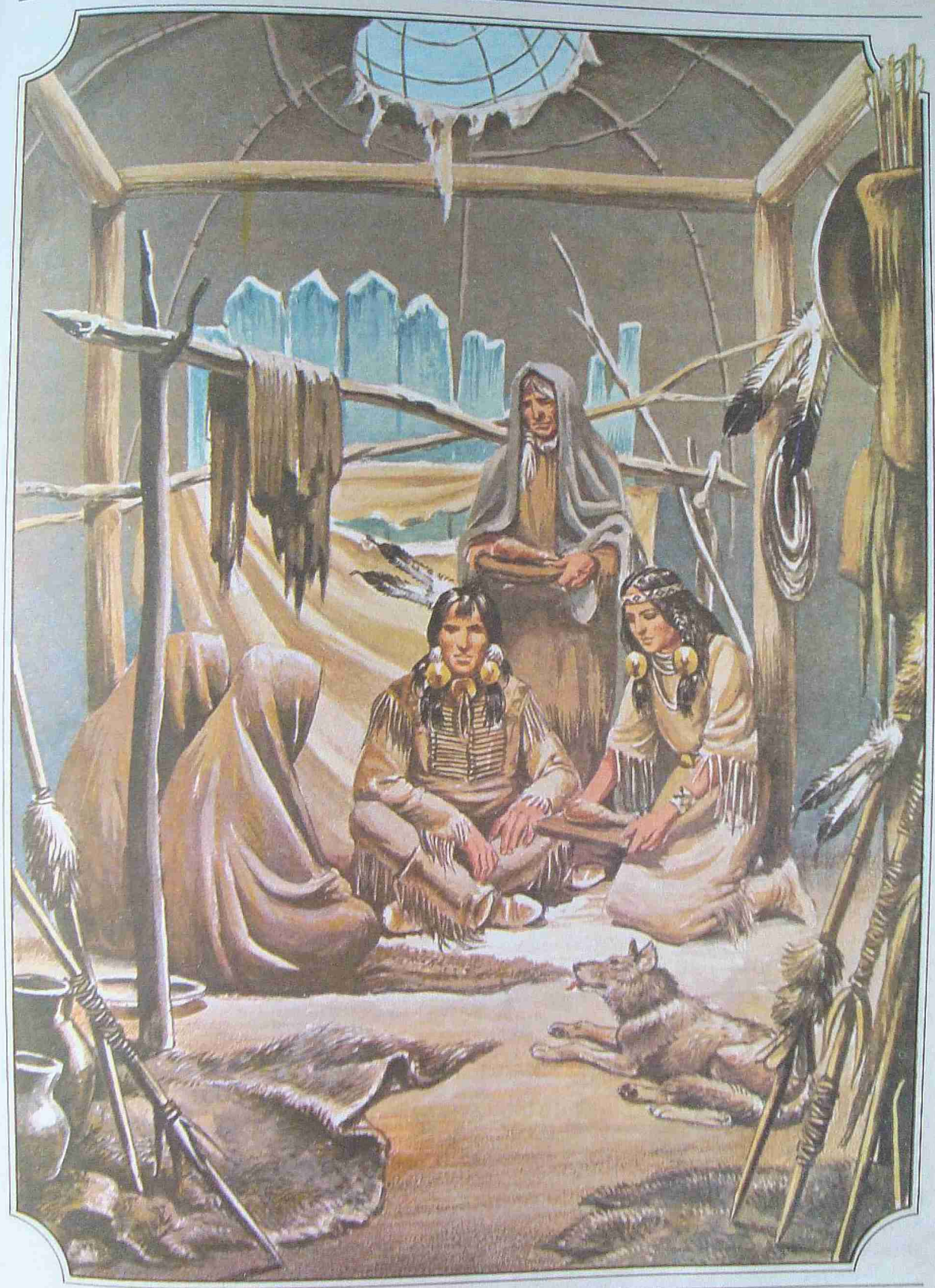

anuta_loki pe www.scribd.com

le dăruie numai merinde de drum.

Căci mersul lor pe tărîmul Stafiilor și Umbrelor durează patru zile și trebuie aprinse focuri pentru nopțile lor însingurate; deci, după înmormîntare, aprindeți focuri pe morminte la căderea nopții, de patru ori la rînd, pentru ca, în timpul călătoriei, sufletele să aibă lumină vie, să nu se prăbușească în întuneric.

Adio, nobile Haiavatha! Noi te-am pus la încercare, noi ți-am întărîtat răbdarea prin comportarea noastră obraznică, dar tu ai fost nobil și demn. Nu da-ndărăt în grele încercări, nu slăbi în cele mai grele lupte!

Cînd stafiile tăcură, deodată căzu un întuneric greu ce cotropi vigvamul liniștit.

Haiavatha auzi foșnet ușor ca tîrîtul unor veșminte pe pămînt, și ghici că o mînă nevăzută trage drugul de la ușă; simți adierea aerului nopții și văzu o clipă stelele nopții lucind; dar nu mai văzu stafiile, nu mai văzu sufletele rătăcitoare venite din împărăția lui Ponima, de pe Tărîmul de Dincolo.

anuta_loki pe www.scribd.com

MAREA FOAMETE

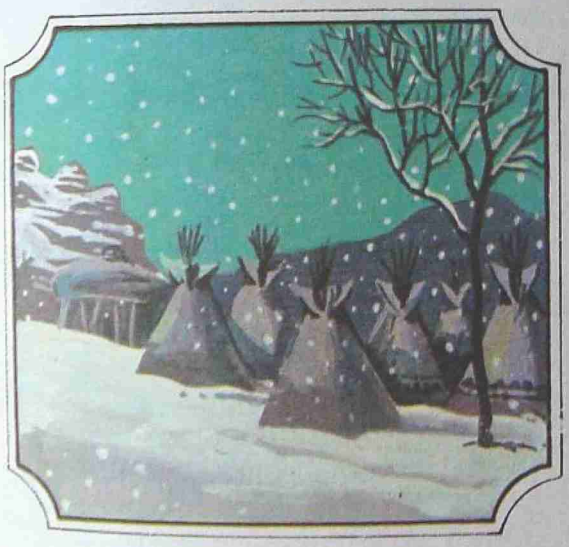

După multe și grele încercări prin care a trecut Haiavatha, după moartea lui Kvasind cel puternic și întîlnirea cu fantomele celor morți, veni vremea să mai fie încercat de una.

Veni o iarnă grea și lungă, mereu mai aspră, mai aspră, ce îngheță bocnă apa lacului și a rîurilor.

Cruda și friguroasa iarnă, mereu mai aspră și mai aspră, întinse pe tot meleagul o mantie albă, acoperi cu omăt pădurea și satul.

Vînătorul abia își croia drum să iasă din vigvamul troienit; el cutreiera zadarnic pădurea, cu mănușile și mocasinii îmblăniți, în căutarea păsărilor și jivinelor, căci nu găsea nimic, nu vedea nici urmă de căprior sau de iepure, nu deslușea nici un semn pe zăpadă; după-ndelungi rătăciri, vînătorul cădea-n pădurea spăimîntătoare și scînteietoare și, nemaiizbutind să se scoale, murea acolo de ger și de foame.

O, foametea și frigurile! Nenorocirile foametei și zvîrcolirile frigurilor! Gemetele copiilor și îngrijorarea femeilor!

Tot pămîntul era înfometat și-n suferință. Era înfometat văzduhul din jurul vigvamului, înfometat cerul de deasupra lor și, sus de tot, stelele înfometate priveau fix cu ochi de lup!

Așa posomorîte și tăcute cum erau, stafiile celor duși, unde se dusese și Ciaibaibos, veniră iarăși în vigvamul

anuta_loki pe www.scribd.com

lui Haiavatha; fără să mai aşepte a fi poftite, intrară şi veniră la Minnehaha. Prima zise:

— Priveşte-mă bine! Eu sînt foamea Biukadevin! Cealaltă spuse:

— Priveşte-mă bine! Eu sînt febra Akosivin!

Fermecătoarea Minnehaha, zăcînd în pat, tremura sub privirile lor, se tulbura la cuvintele lor.

Ea îşi ascunse obrazul fără să le răspundă şi tremura-n tăcere cînd arzînd în foc, cînd îngheţată cu totul.

Prin pădurea pustie, Haiavatha se năpustise tare departe, nebun de durere, în inimă cu-o tristeţe de moarte, cu chipul încremenit ca piatra; sudoarea marelui necaz îi îmbrobonea fruntea, îngheţa şi nu cădea. Îmbrăcat în blănuri, încălţat în mocasinii îmblăniţi, înarmat de vînătoare cu puternicul său arc de frasin, cu tolba plină de săgeţi şi cu mănuşile Mingikevon, aluneca înainte, înainte prin pustia nesfîrşitei păduri.

— O, Ghitci-Manitu cel Puternic! strigă el, cu ochii spre cer. O, Părinte! În clipa asta de amară tristeţe, dă merinde copiilor tăi, fă să supravieţuim, căci altfel ne paşte pieirea de cumplita foamete! Dăruie Viaţă Minnehahei, Minnehahei cea bîntuită de moarte.

Strigătul acesta deznădăjduit străbătea pădurea care multiplica ecoul şi i-l împrăştia-n pustia nesfîrşită a omătului.

Dar nu auzea nici un alt răspuns, în afară de ecoul răsfrînt de arbori, ecoul unui nume, un singur nume:

— Minnehaha! Minnehaha!

Toată ziua Haiavatha a cutreierat prin pădurea spăimîntătoare, prin umbrele tufişurilor despuiate de frunze. Pe-aici colindase şi-ntr-o vară, în zilele calde ale unei veri neuitate, cînd o adusese pe Minnehaha din pămîntul Dacoţilor: păsările ciripeau în frunziş, pîrîiaşele şopoteau şi scînteiau, aerul era-mbălsămat de dulci parfumuri, şi fermecătoarea Minnehaha spusese-atunci, cu acel glas hotărît:

— Te voi urma, o, Soţul meu!

Dar acum ea, cea Multiubită, stă-ntinsă, stă-ntinsă Minnehaha şi trage să moară sub ochii bătrînei Nokomis şi vegheată de-ntristaţi oameni. Alături de Foame, aproape de Febră. Deodată, ea zice:

— Ascultaţi! Aud zgomote, aud zgomote şi mugete! Ascultaţi! Sînt căderile cascadei Minnehaha — Apa-Care-Rîde; ea mă cheamă din depărtări, mă cheamă la ea.

— Nu, copila mea, răspunse bătrîna Nokomis, este vîntul nopţii prin pădure!

Minnehaha zise iarăşi, tresărind:

— Priveşte! Îl văd pe tata. Stă-n picioare singur-singur în pragul vigvamului din meleagul Dacoţilor. Mă cheamă-n vigvamul său!

— Nu, copila mea, răspunse bătrîna Nokomis, este fumul care se leagănă şi stîrneşte păreri!

— Ah! zise ea, ochii lui Poguk mă fixează din umbră. Simt degetele-i de gheaţă prinzîndu-le pe-ale mele din întuneric. Haiavatha! Haiavatha!

Din depărtarea lui, din miezul pădurii căţărate pe munţi, întristatul Haiavatha auzi acel strigăt disperat, auzi strigătul Minnehahei chemîndu-l prin întuneric.

Pe sub crengile grele, încărcate de zăpadă, Haiavatha, cu mîinile goale şi cu inima zdrobită, plecă-n fugă

anuta_loki pe www.scribd.com

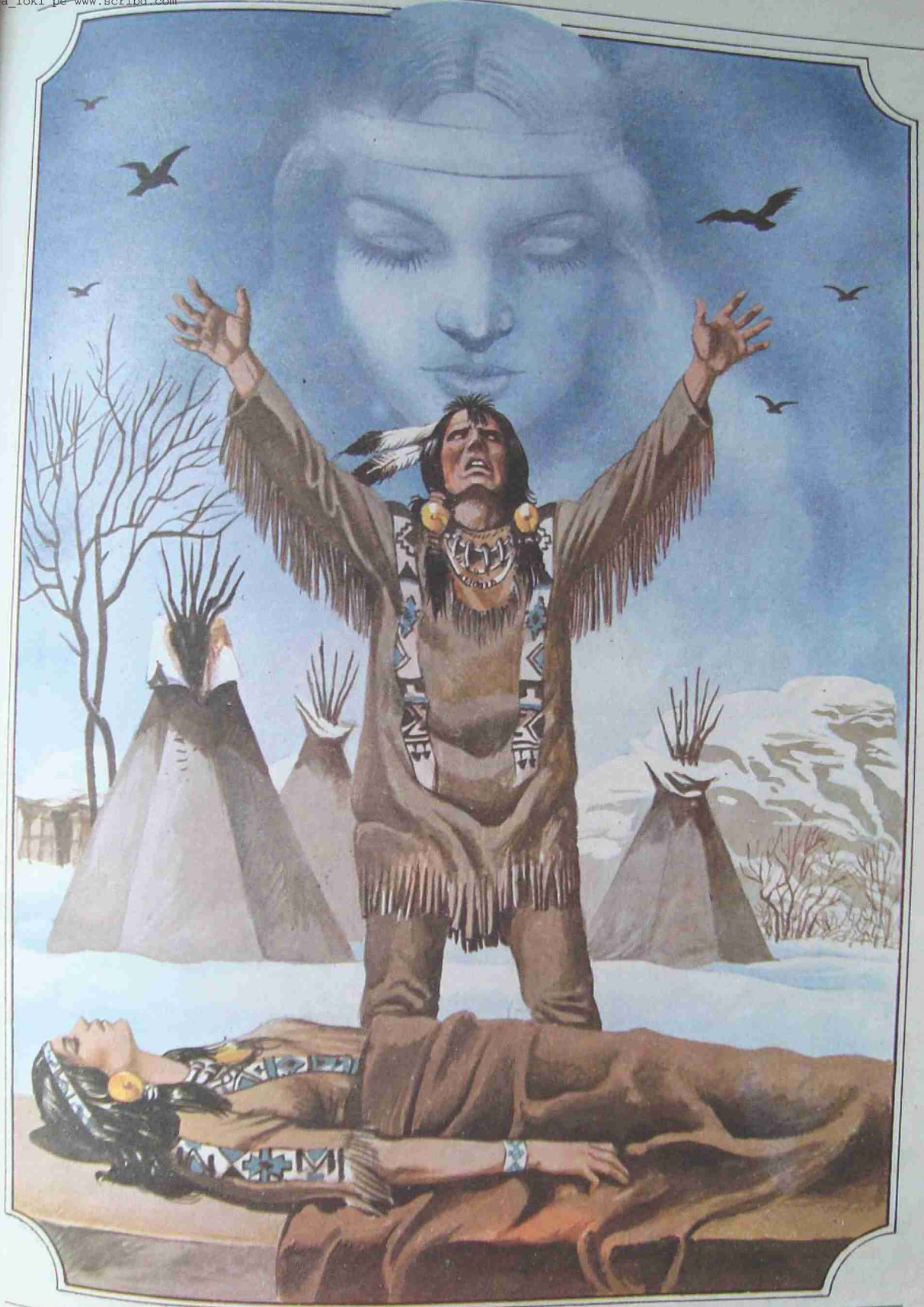

anuta_loki pe www.scribd.com

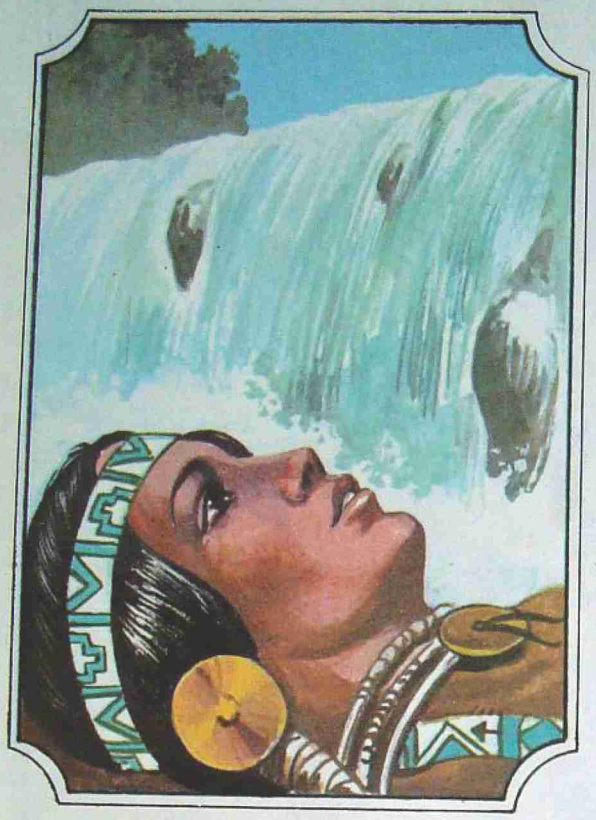

spre-acasă, peste întinderea imaculată, pe care nu se deslușea nici o urmă.

El o auzi pe Nokomis, gemînd și jelind:

— Vahonovin! Vahonovin! De ce nu mor eu în locul tău, de ce nu mor eu? Vahonovin! Vahonovin!

Intră-n vigvam, o văzu pe bătrînica Nokomis clătinîndu-se-ncet, apoi izbucnind în hohote de plîns.

Și o văzu pe minunata Minnehaha moartă și rece în fața lui.

Inima i se zdrobi-n piept, și scoase un strigăt așa de-ndurerat, încît codrul tresări cutremurîndu-se, și înseși stelele din adîncurile cerului se loviră unele de altele, tremurînd de spaimă.

Nemișcat și tăcut, Haiavatha rămase așezat lîngă patul Minnehahei, la picioarele Apei-Care-Rîde:

sprintene, ele nu vor mai fugi
niciodată,
să-l întîmpine;
iuți, ele nu-l vor mai urma niciodată!
Cu mîinile-amîndouă și-acoperi
obrajii;
și șapte zile rămase astfel
fără o vorbă, fără să se miște,
nepăsător de lumina zilei și
de-ntunericul nopții.

Apoi o înveliră pe Minnehaha.

anuca_loki pe www.scribd.com

Îmbrăcată în cele mai rare podoabe,
în rochiile de hermină,
îi săpară mormîntul în pădure,
în pădurea neagră și adîncă,
sub negri brazi cuprinși de geamăt.
Zăpada o-nveli cu altă hermină.

Cînd veni noaptea, aprinseră un foc să lumineze sufletul celei moarte în timpul lungii călătorii spre Insulele Celor Fericiți. Și patru nopți arse focul pe mormîntul ei.

Haiavatha, din pragul vigvamului, veghea focul să nu se stingă, îndurerat și tremurînd de spaimă.

— O, Minnehaha, zicea Haiavatha,
adio!

Adio, Apă-Care-Ride!
Inima mea este plină de tine,
gîndurile mele te vor însoți pe drumul
veșniciei.

Nu mai veni să te trudești din nou,
nu reveni să suferi înc-o dată
pe-acest pămînt
unde Febra și Foamea
sfîșie inima și seacă trupul!
Cînd datoria mea va fi-mplinită,
pașii mei îi vor urma pe-ai tăi
spre Insulele Celor Fericiți,
spre-mpărăția lui Ponima,
spre Tărîmul de Dincolo.

anuta_loki pe www.scribd.com

PICIORUL OMULUI ALB

Un bătrîn trist și-nsingurat stătea-ntr-o locuință pe malul unui rîu, un rîu înghețat; pletele lui păreau un viscol dezlănțuit; focul său tocmai pîlpîia-n stingere și, clănțănindu-i dinții de ger, omul tremura strîns în Vobyon, în pătura de piele albă cu însemne pe ea; n-auzea, de-afară, decît viscolul mugind prin păduri, nu vedea decît vîrtejurile șuierătoare de zăpadă rostogolindu-se nepotolit.

Cărbunii se acopereau de cenușă, de cenușă albă și ușoară; focul se mistuia-ncet cînd un om tînăr, mergînd domol, apăru în pragul vigvamului: obrajii lui erau înroșiți de sîngele tinereții, iar ochii erau blînzi ca stelele primăvara; fruntea lui era încinsă cu frunze, încoronată cu ierburi înmiresmate; surîsul luminos al buzelor sale scăldă-ncăperea-n lumină, iar mănunchiul de flori din mîna lui o umplu de miros.

— Ah, fiule, strigă bătrînul, ochiimi sînt fericiți că te văd! Stai alături de mine pe rogojină; stai aproape de jerăgaiul ce se stinge, să ne petrecem noaptea împreună. Să-mi povestești cele din urmă isprăvi ale tale în țara de unde vii; eu o să-ți povestesc vitejiile mele, despre nenumăratele mele fapte de fală!

Moșneagul luă o Pipă-a Păcii, o umplu cu coajă de salcie, puse peste ea un cărbune încă nestins, o întinse oaspetelui, străinul care intrase, și-n-

anuta_loki pe www.scribd.com

cepu să vorbească astfel:

— Cînd suflu într-o parte a pămîntului, rîurile stau în loc, apele se fac tari ca piatra!

— Cînd suflu într-o parte a pămîntului, izbucnește-n floare preria, iar apele pornesc înainte, cîntînd!

— Cînd îmi scutur pletele cărunte, reluă bătrînul, încreștindu-și sprîncenele, tot pămîntul s-acopere cu zăpadă; frunzele pe toate crengile se ofilesc, se usucă, mor și cad; din eleșteie, din rîuri și din mlaștini se-nalță gîsca sălbatecă și bîtlanul, luîndu-și zborul spre alte părți; cum mă fac auzit, ele dispar! Pe unde calcă pașii mei rătăcitori, jivinele pădurii s-ascund în vizuini și-n peșteri; focuri s-aprind în toate părțile: pămîntul seamănă c-un uriaș amnar scăpărător!

— Cînd eu îmi scutur buclele fluturînde, zise tînărul surîzînd, cad ploi calde și binefăcătoare; ierburile re-nviate-și îndreaptă capul, revine gîsca sălbatecă și bîtlanul spre mlaștini și eleșteie; ca săgețile fulgeră rîndunicile spre cuib; pasărea albastră și botgrosul iarăși încep să cînte.

Pe unde trec pașii mei, se leagănă flori în toată preria, pădurile se umplu de muzică și arborii de frunze.

Și-n vreme ce ei vorbeau, noaptea se duse!

Soarele răsări din împărăția lui Vebon, ca un războinic tatuat și-mpodobit și zise:

— Privește-mă și admiră-mă, sînt Ghisis!

Atunci, moșneagul înlemni mut. Aerul se făcu plăcut și căldicel; pasărea albastră și botgrosul începură să cînte, iar deasupra vigvamului, rîul începu să murmure și o mireasmă de iarbă proaspătă intră-n încăpere.

Atunci Segvon — tînărul străin — văzu mai deslușit în lumina zorilor chipul înghețat al moșneagului; era Piboan-Iarna! Din ochii lui curgeau lacrimile așa cum la spargerea gheții izbucnesc mii de șuvoaie de apă, și-n vreme ce soarele suia strălucitor, corpul moșneagului se strîngea, descreștea, pînă ce se risipi-n aer și dispăru-n pămînt!

Și-atunci, pe piatra căminului, unde arsese focul cu pîlpîirea stinsă pe-ncetul, tînărul văzu răsărind înaintea lui cea dintîi floare a anului — Frumusețea Primăverii: era floarea Mișkodid.

Așa reveni primăvara cu toate frumusețile ei, cu toate păsările și cu toate florile, cu toate ierbile și cu toate frunzele ei, în acest tărîm de la miazănoapte după o iarnă ticăloasă cum nimeni n-a mai văzut niciodată!

Îndreptîndu-se pe vînt, spre miazănoapte, zburînd în cîrduri mari ca niște săgeți uriașe trase împotriva cerului, veniră lebedele Manabizi cu grai aproape omenesc; trecură, legănîndu-se-n linii curbe, asemeni corzii unui arc întins, păsările albe Vo-Bi-Vava; pe urmă, zburînd cîte unul ori în cîrduri, scufundarul cu aripi ascuțite, Șu-Șu-Ga-bîtlanul albastru și cocoșeii Mușcodaza.

Prin crînguri și prerii, fluiera Oveissa-pasărea albastră; pe acoperișul vigvamului cînta Opeci-prigorul; și-ntr-un pin gîngurea porumbelul Omimi.

Haiavatha, mereu îndurerat, auzi glasurile înviorătoare care-l chemau și ieși din casa-ndoliată, se opri și privi cerul, privi pămîntul și apele.

Acu' veni și Yagu dinspre răsărit,

anuta_loki pe www.scribd.com

din meleagurile-nargintate pe unde rătăcise-n goana lui nestăpînită, din pămînturile lui Vebon cel strălucitor.

Și marele călător, marele născocitor de povești, care văzuse nenumărate miracole și-ntîmplări minunate, aducea noi povești stranii. Oamenii-l ascultară povestind nemaipomenitele-i plăsmuiri și, rîzînd, îi răspunseră:

— Ugh! Într-adevăr, a venit și Yagu al nostru!

El văzuse, după cum zicea, o apă mai întinsă ca Marea Apă a Mării, mai mare ca Ghitci-Ghiumi și așa de sărată, că nici n-o puteai bea!

Războinicii îl ascultau, privind unii la alții, femeile priveau și ele unele la altele; surîseră apoi și-i ziseră:

— Kau! Nu se poate! Nu există așa ceva!

— Peste acea apă, adăugă el, a venit o uriașă luntre, mai mare decît un crîng de pini, mai înaltă ca cel mai înalt arbore; și această luntre cu aripi a venit în zbor!

Moșnegii și femeile se priviră și iarăși ziseră:

— Kau! Nu credem așa ceva!

— Din meleagurile lor, au venit să-l salute Veivessimo-Lumina și Ennemiki-Detunătorul!

Războinicii și femeile îl luară-n rîs de-a binelea pe bietul Yagu:

— Kau! Ce basme ne tot spune el?!

— În această uriașă luntre înaripată, continuă el, au venit numeroși luptători al căror chip era vopsit cu alb și barba acoperită cu păr lung.

Ca ciorile pe vîrfurile arborilor, ca stolurile de corbi pe negrii brazi, războinicii și femeile izbucniră-n rîs și strigară către el, batjocoritor. Dar Haiavatha, gînditor și liniștit, zise:

— Tot ceea ce v-a spus Yagu este-adevărat! Am avut și eu o asemenea viziune! Da, am văzut venirea tribului cu fața pală a poporului cu barbă mare, în corăbiile lor de lemn, în marile corăbii înaripate. Veneau dinspre părțile dimineții, dinspre pămîntul strălucitor al lui Vebon! (Ghitci-Manitu cel Puternic, el ni l-a trimis aici, ca purtător al cuvîntului său.)

Pretutindeni înaintea acestor oameni, albina care face mierea, albina Ahmo roiește; unde calcă ei răsare o floare necunoscută de noi, răsare-n pîlcuri Mișkodid-Floarea Omului Alb! Să fie deci bineveniți între noi, bineveniți fie Străinii aceia! Salutați-i ca prieteni și, cînd vor veni la voi, întindeți-le mîna dreaptă cu prietenie sinceră, din inimă. Iată acum ce mi-a mai zis Ghitci-Manitu cel Puternic:

„Eu văd toate tainele viitorului, ale îndepărtatelor zile. Spre Asiințit apar neamuri numeroase și necunoscute. Tot pămîntul nostru era locuit de oameni luptători, muncind fără hodină, vorbind mai multe limbi, dar simțind, totodată, că o singură inimă le bate-n piept. În pădurile noastre sunau securile lor, așezările lor fumegau în toate văile noastre, în vreme ce marile lor luntrii alunecau cu vuiet pe lacurile și fluviile noastre.

Dar acestei viziuni îi urmă alta mai întunecată, mai spăimîntătoare, ea trecea pe dinaintea mea, vagă și neguroasă.

Războindu-se unele cu altele, eu văd triburile noastre măcelărite, uitînd sfaturile mele. Și văd rămășițele triburilor noastre risipite spre Asiințit, sălbatice și jalnice, vălătucite ca norii-n furtună, vîrtejite ca frunzele moarte, toamna!“

anuta_loki pe www.scribd.com

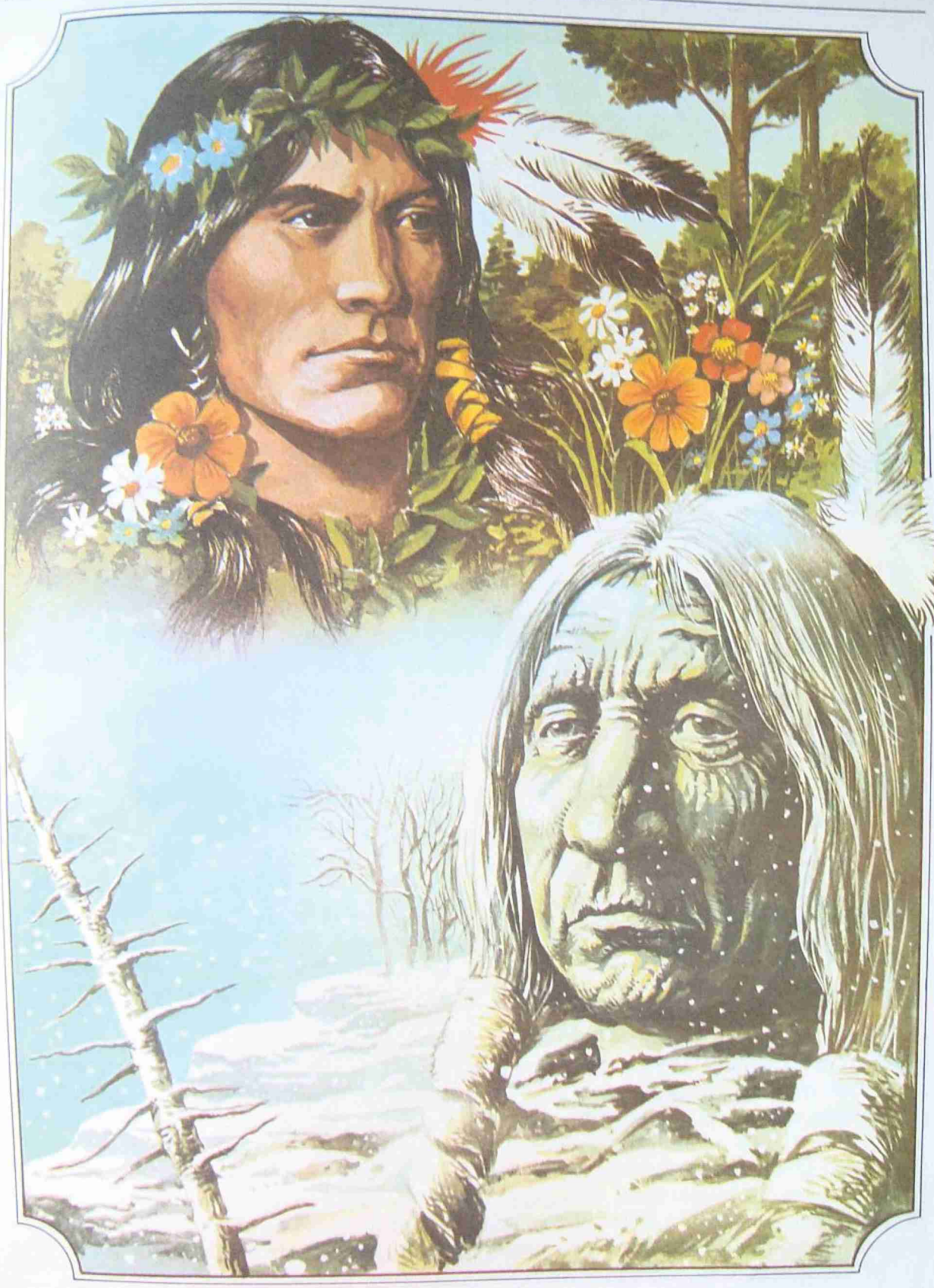

anuta_loki pe www.scribd.com

DESPĂRȚIREA DE HAIAVATHA

Lîngă strălucitorul Ghitci-Ghiumi, lîngă Marea Apă a Mării, într-o frumoasă dimineață de vară, Haiavatha stătea atent în pragul vigvamului.

Văzduhul era proaspăt, pămîntul renăscut și vesel și, dinaintea lui, în lumina soarelui, mergînd spre est, prin pădurea vecină trecea Ahmo-în spumă de aur, trecea albina cea creatoare de miere, tremurînd în lumină.

Văzduhul strălucea deasupra lui Haiavatha, apoi i se-ntindea la picioare; nisetrul din adîncul apelor scînteia cu solzii în soare, de-a lungul malurilor se așternea pădurea și fiece arbore își regăsea, scufundată în apă, imaginea lui nemișcată.

Și tot așa cum dispare ceața de peste ape, cum roua dispare din prerie, toată durerea pieri de pe fruntea lui Haiavatha.

Asemenea celui ce-și vede zilele ce vor mai fi, Haiavatha sta drept, privind văzduhul, c-un surîs triumfător, cu-o privire inspirată, cu mîinile ridicate și cu pumnii strînși îndreptați spre soare: printre degete se strecura și-i cădea pe chip o lumină strălucitoare, iar pe umeri îi cădeau cercuri de lumină cum printre frunzele și crengile stejarului pătrunde lumina pătîndu-i trunchiul.

În depărtări nebuloase, trecînd prin ceață, se ghicea pe apă ceva misterios părînd cînd că zboară, cînd că plutește, apropiindu-se din ce în ce.

Să fie oare, Singhebiș-scufundarul?

anuta_loki pe www.scribd.com

Să fie Șede-pelicanul? Sau bîtlanul Șu-Șu-Ga? Sau gîsca albă Vav-Be-Vava, care despică apa prin pîcla străvezie-a dimineții?

Nu era nici gîscă, nici pescăruș, nici pelican, nici bîtlan. Era o luntre cu ramele-n ritm egal, ba înălțîndu-se peste ape, ba coborînd pe ape, spărgînd-o-n șiraguri lungi de perle.

Și luntrea-i aducea pe-ndepărtații soli de pe tărîmul lui Vebon. Căpetenia lor în mantie neagră, Chipul Palid, venea cu-ndrumători și-nsoțitori din împărăția celei mai îndepărtate Dimineți.

Nobilul Haiavatha, cu mîinile ridicate și deschise în semn de bun venit, aștepta ca luntrea de mesteacăn să atingă pietrele din fundul apei, să se razime de malul nisipos și să apară Căpetenia în mantie neagră, Chipul Alb, urmat de-nsoțitori.

Și-atunci, Haiavatha, cu bucurie și cu glas puternic, astfel le vorbi:

— Veniți de foarte departe ca să ne vedeți pe noi, o, Străini, și soarele luminează sosirea voastră!

Vigvamurile noastre vă așteaptă, și toate ușile vă sînt deschise: poftiți în ele, pentru că, odată cu inima vă-ntindem mîna dreaptă!

Niciodată pămîntul n-a-nflorit mai vesel, niciodată soarele n-a strălucit mai puternic ca astăzi, cînd veniți voi de-atît de departe, să ne vedeți pe noi! Niciodată lacul nostru n-a fost așa de liniștit ca astăzi, cînd luntrea voastră a navigat pe el! Tutunul nostru n-a avut niciodată un miros așa de plăcut, foile porumbului nostru n-au fost niciodată așa de frumoase ca-n această dimineață cînd veniți voi de-atît de departe să ne vedeți pe noi!

Căpetenia-n mantie neagră răspunse, șoväind oarecum, în vorbirea lui, folosind cuvinte mai puțin potrivite lui:

— Pacea fie cu tine, Haiavatha!

Nobilul Haiavatha îi pofti pe străini în vigvamul său, îi pofti să șadă pe piei de bizon, pe blănuri de hermină, iar bunica Nokomis, mereu atentă cu ei, le aduse merinde și apă în vase din coajă de tei și din coajă de mesteacăn; apoi le aduse, să fumeze, Pipa Păcii, o pipă frumos împodobită și gata aprinsă.

Toți bătrînii așezării, toți războinicii tribului, toți Yossakizii-profeții, vrăjitorii Vebini și vracii Misi veniră să ureze bun venit străinilor.

— Vă spunem bine-ați venit, o, fraților, care-ați plecat de-atît de departe ca să ne vedeți pe noi!

Așezați în cerc, în jurul intrării, pentru a primi mesajul trimișilor din țărmurile lui Vebon, din meleagurile Vîntului de Est, ei așteptară, fumînd Pipa Păcii, să iasă din vigvam Căpetenia în mantie neagră, Chipul Alb. El ieși și veni să-i salute, șoväind puțin în vorbirea lui, folosind cuvinte mai puțin potrivite lui.

— Îți spunem bine-ai venit, o, frate, căci ai plecat de departe ca să ne vezi pe noi!

Atunci, Căpetenia în mantie neagră le vorbi despre scopul călătoriei lui. Le spuse că neamurile trebuie să trăiască în frăție și-n pace, fără teama că vor mai fi subjugate și nimicite.

Căpeteniile răspunseră astfel:

— Ți-am ascultat mesajul, am auzit vorba ta inspirată! Ne vom gîndi la ceea ce ne-ai spus, așa fel încît să ne fie de folos, o, frate, plecat de-atît de departe să ne vezi pe noi!

Apoi se ridicară și plecară, regă-

anuta_loki pe www.scribd.com

sindu-și fiecare vigvamul său, pentru a spune femeilor și copiilor cuvintele străinilor pe care Stăpînul Vieții i-a trimis din strălucitorul pămînt al lui Vebon.

După-amiaza de vară se făcu grea de căldură și de tăcere: pădurea toropită șoptea în preajma vigvamului sufocat; apa curgea somnolentă-n albie; neostenită, sărea Po-Puk-Kina, lăcusta, prin lanurile de porumb, iar oaspeții lui Haiavatha, obosiți de-atîta căldură apăsătoare, încă dormeau.

Peste priveliștea încinsă se lăsă-n-cet, încet, amurgul și răcoarea, razele soarelui coborîră cu săgețile prin vîrfurile arborilor din pădure.

Oaspeții lui Haiavatha încă dormeau în vigvamul liniștit.

Haiavatha își părăsi locul său, spuse adio bătrînei Nokomis și astfel îi vorbi, șoptit, să nu-și trezească oaspeții.

— Eu plec, Nokomis, pe-un drum lung și-ndepărtat, spre porțile Soarelui Apune, spre țara lui Kivaydin — Vîntul de Nord-Vest, vîntul locașului de familie. Oaspeții pe care-i las în urma mea îi încredințez grijii tale: să nu li se facă nici un rău, să nu-i tulbure nimic, nimeni să nu le aducă vreo pagubă în casa lui Haiavatha.

Apoi plecă să spună adio tuturor: și bătrînilor, și războinicilor, și tinerilor.

— Eu plec, frații mei, pe-un drum lung și-ndepărtat! Multe primăveri și multe ierni vor veni și vor trece pînă să m-ntorc să vă mai văd; dar îi las după mine pe oaspeții din țara lui Vebon! Ascultați-le cuvintele înțelepte, ascultați-le adevărurile pe care vi le vor dezvălui, căci însuși Stăpînul Vieții ni i-a trimis de pe tărîmul luminii și dimineții.

Ajuns la marginea apei, el făcu un semn de adio cu mîna; își împinse Luntrea sa de Mesteacăn pe apa limpede și luminoasă și-i murmură:

— Ciumaun, Luntre de Mesteacăn, înspre Apus, mereu înspre Apus!

Și, cu o iuțeală nemaivăzută, porni drept înainte în luntrea lui, în Ciumaun. Soarele serii aprinse norii c-un foc roșu care incendie tot cerul, ca pe-o imensă prerie, revărsînd pe apele nemișcate o lungă dîră din splendoarea lui.

Înspre apus, mereu înspre apus, urmînd dîra aceasta luminoasă ca pe-un curent al apei, Haiavatha naviga în gloria apusului de soare, în aburii împurpurați, în amurgul vinețiu!

De pe mal tribul său îl privea-n-depărtîndu-se.

Luntrea de Mesteacăn păru că se ridică în sus, mereu mai sus peste marea glorioasă, apoi dispăru în lumină, așa cum luna nouă se cufundă în cețurile sidefii.

Mulțimea-i striga:

— Adio, pentru totdeauna! Adio, Haiavatha!

Pădurile-ntunecate și-nsingurate, cutremurate din adîncuri, strigau:

— Adio, Haiavatha!

Talazurile, bătînd în țărm, suspinau:

— Adio, Haiavatha!

Astfel, în gloria apusului de soare, în pîclele împurpurate ale serii, Haiavatha-Cel Mult Iubit plecă spre țara lui Kivaydin-Vîntul de Nord-Vest, Vîntul locașului de familie, spre Insulele Celor Fericiți, spre-mpărăția Ponima, spre Tărîmul De Dincolo!

anuta_loki pe www.scribd.com

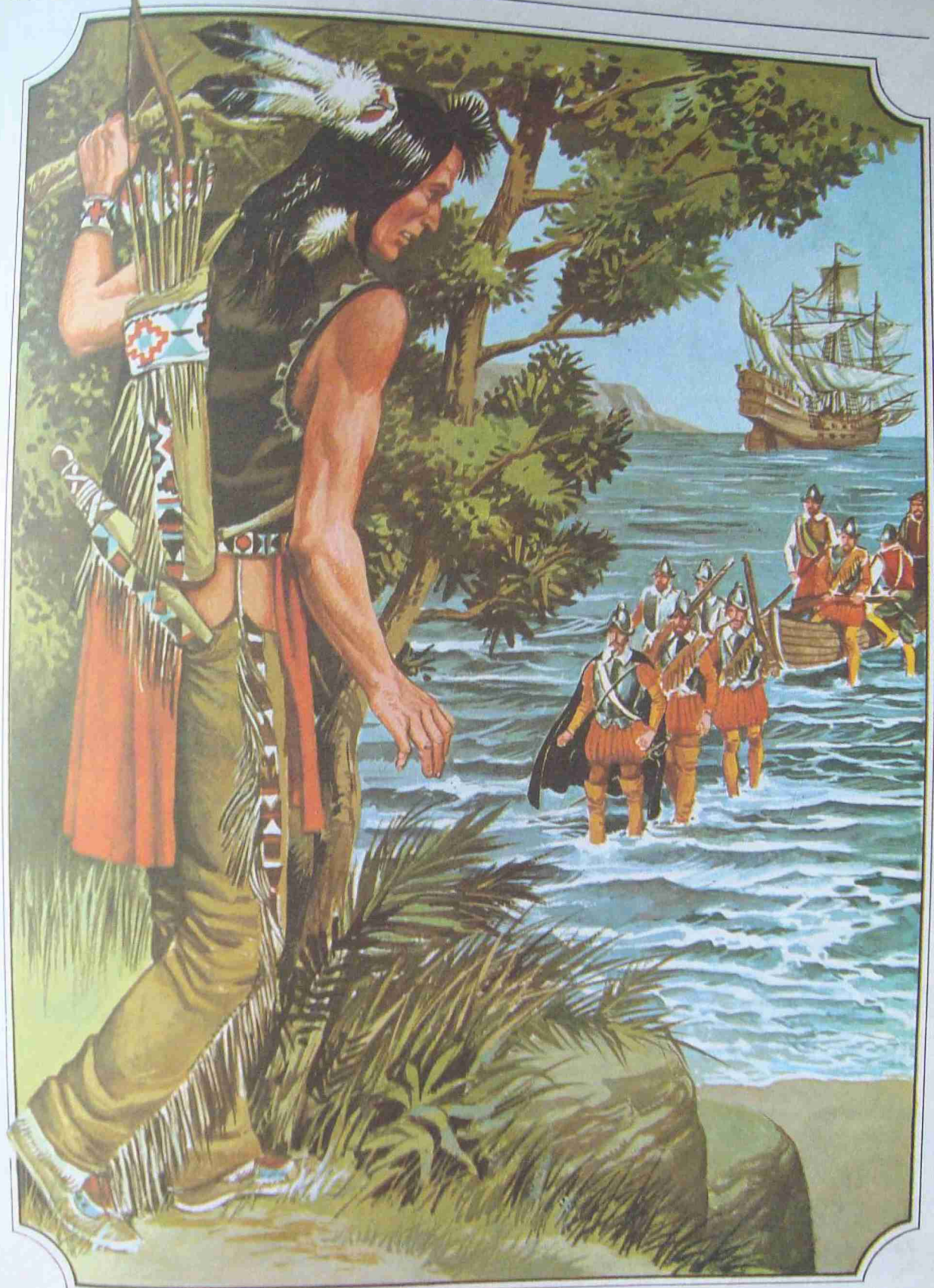

anuta_loki pe www.scribd.com

CUVINTE SPECIFICE LIMBII DIN POEMUL HAIAVATHA

Akosivin — febră
Adjidomo — veveriță
Ahmo — albină

Bem-vava — tunet
Bena — fazan
Biukadevin — foamete

Ciumaun — luntre (de mesteacăn)
Citoveik — fluierar (pasăre)

Dahinda — broască

Emik — castor
Enktahi — zeu al apelor
Ennimiki — tunet
Epokva — trestie
Eva-Yen! — nani-nani!

Ghisis — soare
Ghitci-Ghiumi — Lacul de Sus, Lacul cel Mare
Ghitci-Manitu — Stăpînul Vieții
Ghiuşkevain — întuneric

Haiavatha — cel înțelept, învățătorul, vizionarul

Işa — să-ți fie rușine!
Işkuda — cometă

Kabibonokka — Vîntul de iarnă dinspre nord
Kagahghi — ciori
Kago — ferește-te!
Kau — nu
Keg — arici
Kentasu — joc de noroc
Kevin — desigur
Kigo — ferește-te!
Kinebik — șarpe
Kiniu — Marele Vultur al războiului
Kivaydin — Vîntul de Nord-Vest, Vîntul locuinței familiale
Ku-Ku-Kuhu — bufniță
Kvasind — Omul Puternic
Kvo-Ne-Şi — libelula

Luna frunzelor — mai
Luna fragilor — iunie
Luna nopților strălucitoare — aprilie
Luna frunzelor căzătoare — septembrie
Luna mocasinilor îmblăniți — noiembrie

Manabizi — lebede
Mang — cufundar
Man-go-teysi — viteaz
Mannomoni — orez sălbatec
Maşkenosa — știucă
Medjekivis — Vîntul de Apus, tatăl lui Haiavatha
Megissogvon — Mare vrăjitor, stăpîn al comorilor
Mema — ciocănitoare
Meşinova — cel ce poartă pipa (slujitorul)
Mid — vraci
Mingikevon — mănușile fermecate ale lui Haiavatha
Minnehaha — Apa-Care-Rîde, soția lui Haiavatha; cădere de apă în Mississippi, între fortul Suelling și căderile de apă Sf. Anton
Minne-Vava — freamăt plăcut ca cel al vîntului prin pădure
Mişe-Nahma — Marele Nisetru
Mişe-Mokva — Marele Urs
Mişkodid — Frumusețea Primăverii
Mitci-Manitu — Duhul Răului

anuta_loki pe www.scribd.com

Modvei-Oșka — Clipocitul apei
Mușkodaza — cocoș de munte

Nego-Vodju — dunele Lacului de Sus
Nepahvin — somnul
Neșka — privește, uită-te!
Ni-Be-nau-beg — duhuri ale apei
Ninimușa — prieten drag
Nokomis — străbunică; bunica lui Haiavatha
Nosa — tată

Odamin — fragă
Okahavis — scrumbie
Omimi — porumbel
Onagon — joc cu bile
Oneve — trezește-te
Opeci — prigorie
Oveissa — pasăre, dumbrăveancă
Ozavabi — disc de aramă (în jocul de noroc din carte)

Pezeki — bizon
Piboan — iarna
Pimikan — carne de ren uscată
Pișne-Kim — gîscă sălbatică
Pogasen — joc cu bile specific Pieilor Roșii
Pokevogon — ghioagă
Poguk — moartea
Ponima — Tărîmul-de-Dincolo
Po-Puk-Kina — lăcustă
Po-Puk-Kivis — Uraganul Nebun
Puk-Vedjisi — pitici

Sa-sa-gevon — cascadă, vîrtej
Sava — biban
Segvon — primăvara
Sibovișa — pîrîu
Sobbikasi — păianjen
Sogema — țînțar
Sa-șa — de demult, odinioară
Sagodaya — fricos, laș
Savondasi — Vîntul de Sud
Sebamin — agrișă
Singhebis — scufundar

Șede — pelican
Șișbveg — boboc de rață
Șogași — rac de mare
Șo-Șo — rîndunică
Șoven-nemeșin — fie-ți milă!
Șu-Șu-Ga — bîtlan, stîrc

Totem — emblema distinsă a neamului

Ugh — da
Ugudvoș — peștele-lună, bibanul-soare

Vahonovin — Vai! (strigăt de durere)
Vampun — colier, brîuri sau centuri bătute cu podoabe de perle, scoici, mărgele etc.
Va-Va-Teysi — licurici
Va-Va — gîscă sălbatică
Vavbik — stînca morții
Vebin — vrăjitor, scamator
Vebon — vîntul
Vebon-Ennong — luceafărul de dimineață
Vo-Bi-Vava — gîscă albă
Ve-Mok-Kv — omidă
Vendigi — uriași
Vennonah — mama lui Haiavatha

Yagu — flecarul, lăudărosul
Yenadiz — fifizon, în jocuri de noroc
Yosakid — proroc, profet

anuta_loki pe www.scribd.com

urmă luminii; străinele rămaseră tăcute în vigvam zile și nopți. Dar, noaptea, la lumina stelelor, ele plecau afară în pădure și-aduceau conuri de pin și lemne pentru foc, tot triste și tăcute.

Și, cînd Haiavatha se-ntorcea de la vînătoare sau de la pescuit, cînd hrana de seară era gata și porțiile-ntinse pe masă, cele două necunoscute — străinele — veneau alunecînd la cină, se așezau lîngă Apa-Care-Rîde și, apoi, fără nici un cuvînt, plecau din nou la locul lor din umbră.

Și niciodată Haiavatha n-avu vreun cuvînt sau vreo privire de reproș, niciodată bătrîna Nokomis n-avu un gest de neliniște, niciodată Apa-Care-Rîde nu le-arătă vreun resentiment, căci virtutea ospitalității, dreptul gazdei și străinului nu trebuie împuținat prin vreo privire, nu trebuie să fie distrus prin vreun cuvînt.

Într-o noapte, la miezul nopții, în vigvamul care abia lumina-n bătaia stinsă a căminului, Haiavatha, atent ca totdeauna, auzi un suspin, repetat de cîteva ori, apoi un hohot înăbușit.

Haiavatha sări din pat, din învelișul de bizon și văzu cele două umbre care plîngeau în tăcerea de la miezul nopții.

Și el le zise:

— O, oaspeți dragi, de ce sînt inimile voastre-ndurerate așa de tare-ncît să plîngeți, în hohote, la miezul nopții? Cumva bătrîna Nokomis și Minnehaha, nevastă-mea, v-au lipsit de cerințele ospitalității?

Dar umbrele-ncetînd să plîngă și să suspine răspunseră cu glasul dulce:

— Noi sîntem spectrele celor dispăruți, sufletele celor ce-au trăit cîndva cu voi. Noi am venit din tărîmul lui Ciaibaibos să te-ncercăm și am venit să te avertizăm!

Țipetele de durere și de plîns neajung în Insulele Celor Fericiți; această plîngere de mîhnire a viilor, care cheamă prietenii dispăruți, ne-ntristează de-o durere fără nici un folos.

Și totuși, am venit să te-ncercăm: dar nimeni nu ne mai cunoaște, și nimeni nu ne dorește; noi n-am fost decît păreri pentru tine, noi vedem că cei duși nu-și au locul printre cei vii.

Gîndește-te la asta, Haiavatha! Spune-le-o tuturor triburilor pentru ca, în viitor, cei dispăruți să nu se mai întristeze atît de mult de plînsul lor, în Insulele Celor Fericiți. Cei vii să nu mai depună peste morminte podoabe așa de grele, de coliere, tot felul de vase împodobite, pentru că pe cei dispăruți îi împiedică în mers. Să

anuta_loki pe www.scribd.com